

DIRVA

Nr. 85

Liepa-July 26, 1963

Cleveland, Ohio

Kokia kaina už susitarimą?

PREZIDENTAS KENNEDY NORI IŠNAUDOTI SUSITARIMĄ SU SOVIETAIS DĖL ATOMINIŲ BANDYMŲ ATMOSFEROJE, ERDVĖJE IR VANDENYJE KAIP SVARBIAUSIĄ KOZIRĮ PRIEŠRINKIMINĖJE PROPAGANDOJE. — TAI SUPRASDAMAS CHRUŠČIOVAS PAREIKALAVO SAVO KAINOS — PAŠALINTI BET KOKIĄ VOKIEČIŲ ATOMINIO APGINKLAVIMO GALIMYBĘ. — PREZIDENTAS TĄ KAINĄ PRADĖJO MOKETI GRĮŽDAMAS IŠ VOKIETIJOS.

Vytautas Meškauskas

"Ne visi bus laimingi" -- samprotavo savo vedamajame New York Times pereitą sekmadienį, laukdamas pranešimo iš Maskvos apie atominių bandymų uždraudimo sutarties pasirašymą. "Bus generalų visose stovyklose, kurie norėtų daugiau žinių, daugiau tobulumo, daugiau saugumo. Abiejose pusėse netruks valstybės vyrų ir politikų, kurie taip giliai viens kitu nepasitiki, kad gyvens baimėje. Bet likusieji -- o jų yra daug kartų daugiau -- sutiks su popiežium Povilu, kuris vakar pasisakė matęs pasaulio horizontuose 'didesnės vilties' ženklus" -- baigia N.Y. T.

Tas 'didesnės vilties' ženklas būtinai yra reikalingas prezidentui J. F. Kennedy, kuris kartą pareiškė, kad kalbėti apie taiką yra labai naudinga, siekiant išrinkimo (peace is still a pretty good issue). Ir nors šios eilutės rašomos dar nesulaukus iš Maskvos pranešimo apie tos sutarties pasirašymą, atrodo, kad tą pranešimą Washingtono administracija yra pasiryžusi paskelbti tautai, kaip didžiulį savo laimėjimą. Jis be abejo reikalingas tam, kad pateisintų savo politiką Kubos atžvilgiu.

Kaip praneša pirmadienio New York Herald Tribune, administracija jau dabar ruošiasi pasitikti ir nugalėti visas kliūtis, kurias galėtų padaryti senatas, turįs tą sutartį ratifikuoti. Administracijos pareigūnai, kurie paskutiniuoju laiku nerado reikalo painformuoti kongreso narius apie politinių įvykių raidą, paskutinę savaitę pradėjo ieškoti kontaktų. Rusk telefonavo senato užsienio komisijos pirmininkui Fulbrightui ir pasirašė audiencijos. Tą patį jis padarė ir su Iowa senatorium Bourke Hickenlooperiu, įtakingiausiu respublikonu senato užsienio reikalų ir jungtinės atominės komisijos nariu. Į tą tarpą vienas iš įtakingiausių senato komitetų, John Stennis pirmininkaujamas Pasiruošimo komitetas, už uždary durų apklausinėja žinovus, ko verta tokia sutartis ir ar ji nesutrukdytų JAV paruošime prieš-raketinės raketos (anti-missile missile). Tam komitetui priklauso Goldwater, Symington, Jackson, Saltonstall, Thurmond ir Margaret Chase Smith. Kaip matome, jų dauguma yra

patys buvę kariai ar karo sekretoriai, turį puikius ryšius su kariais. Iš jų laukiama didžiausio pasipriešinimo ir kaip tik čia galės pasireikšti senatorius Barry Goldwateris, iš kurio laukiama vadovybės visai opozicijai.

Bet... jei prezidentas taip nori tos sutarties, nors ji turės daugiau psichologinės negu realios praktiškos reikšmės, tai negalėjo būti paslaptis Chruščiovui, kuris be abejo pareikalavo už ją tam tikros kainos. Čia, žinoma, galima būtų įterpti, kad Chruščiovui toji sutartis reikalinga tarpusavio kovoje su kinų komunistais, kas gali būti teisybė, bet gali būti ir ... neteisybė. Kaip ten būtų, Chruščiovas reikalauja tam tikros kainos, būtent vienokio ar kitokio susitarimo dėl nepuolimo pakto tarp NATO ir Varšuvos pakto valstybių. Bet dar prieš pradėdamas derėtis, Chruščiovas jau kai ką inkasavo savo naudai.

(Nukelta 1 2 psl.)

ESAME ĮPAREIGOTI DIRBTI LAISVĖS BYLAI

Laisvos Europos Komiteto pirmininko John Richardson pareiškimas ALT S-gos pirm. Vyt. Abraičiui.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas Vytautas Abraitis, grįžęs iš Tautinės Sąjungos Seimo St. Louis, Mo. ir patyręs apie vykdomus ir numatomus vykdyti Laisvosios Europos Komiteto (Free Europe Committee, Inc.) paramos susiaurinus Pabaltijos tautų išvadavimo problemoms, šių metų birželio mėn. 21 dieną asmeniškai kreipėsi į Laisvosios Europos Komiteto Pirmininką Mr. John Richardson, Jr., atkreipdamas jo dėmesį į pastaruoju laikų, ir anksčiau, visą eilę pasirodžiusių reiškinį, verčiančių pabaltiečius susirūpinti, kad Laisvosios Europos Komitetas Pabaltijos tautų išvadavimo problema pradeda laikyti antraeile palyginus su dėmesiu ir parama teikiama Centro Europos tautų išvadavimo problemoms, tuo tarpu, kai Laisvosios Europos Komiteto uždaviniai yra domėtis ir remti išvadavimo pastangas visų po komunistų jungu patekusių Rytų-Centro Europos tautų. Šiam galvojimui paremti Sąjungos pirmininkas V. Abraitis žodžiu nurodė visą eilę pavyzdžių, kurie patvirtina teikiamos paramos siaurimą.

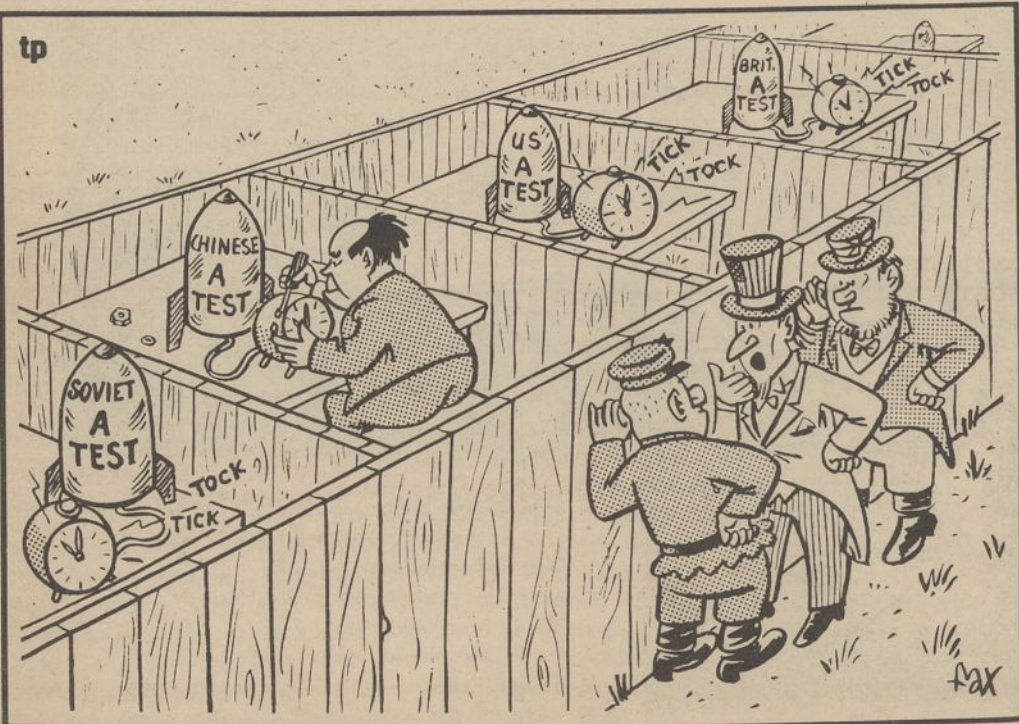
Šia proga Tautinės Sąjungos vardu buvo išteiktas Mr. John Richardson, Jr., Laisvosios Europos Komiteto Pirmininkui, memorandumas, prašant jį raštu pasisakyti dėl Laisvosios Europos Komiteto pažūrų į Pabaltijos Kraštų išvadavimo problemas ir leisti tas pažūras perduoti Amerikos Lietuvių visuomenei. Į šį memorandumą atsakymas buvo gautas šių metų liepos mėn. 12 dieną, kurio vertimą čia talpiname:

1. Mūsų įnašas visiems tautiniams komitetams, su kuriais mes bendradarbiaujame, yra kiek sumažintas, kad galėtume didesnę porciją koncentruoti bendras jėgas Pavergtųjų Tautų Asamblėjos programos įgyvendinimui. Tai yra organizacinis žingsnis, kurį radome reikalingu žengti mūsų bendrų pastangų tvirtesnei politinei įtakai sustiprinti.

2. Tuo pat būdu mes esame pasiūlę programą, kurios pasekoje padarytos su-
taupos būtų panaudotos po-

litinei akcijai. Tai ir buvo bazė, kuria buvo nutarta uždaryti Free Baltic namus, atitinkamoms organizacijoms tam pritarus.

3. Mes transliuotume į Pabaltijo kraštus, jei tik galėtume. Deja, žymus biudžetas, reikalingas naujoms priemonėms įsigyti mums neprieinamas, o priemonių perkėlimas iš vienos valstybės į kitą nenumatomas. Šia proga užtikrinu, kad mes periodiškai peržiūrime ir diskutuojame tokią transliacijų galimybę su viltim, kad susiras resursai tam

- Kol mes nesustabdysime savo bandymų, nežinosime ar jo bomba veikia!

Jonas Rugienius
12230 Washburn St.
Detroit 4, Mich.

Dailininkas Juozas Bagdonas prie savo kūrinio.

Vyt. Gedgaudo nuotrauka

J. BAGDONAS APIE ABSTRAKTINĮ MENĄ

Dailininko Juozo Bagdono paroda, suruošta ALT Sąjungos šio mėn. metu St. Louis, Mo., davė progos visuomenei arčiau susipažinti su jo abstrakčiais kūriniiais, kurie žiūrovų buvo įvairiai ir plačiai diskutuojami. Šioje parodoje didžiulio buvo išstatyti temperos darbai, vaizduoją dinaminę erdvės problemą, kurioje formos ir spalvos suvestos iki tragiško konflikto.

Dail. Juozas Bagdonas skaito-

tikslui. Tačiau iki šiol tu resursų dar nesurasta.

4. Kad atsakius į Tamsios klausimą dėl East Europe žurnalo, mes kreipėmės į skyriaus vadovybę, atsakingą už tą leidinį, kad ji komentuoūt savo nusistatymą, kiek tai liečia Pabaltijo sritį. Čia patiekiu citatą to atsakymo:

"East Europe žurnale nebuvo daromi jokie pakeitimai liečia Pabaltijo problemas. Redaktorius tvirtina, kad liepos mėn. laidoje, dar prieš gaunant jūsų laišką, jau buvo numatytas dviejų puslapių skyrius, pavadintas "Naujienuose iš Baltijos valstybių", apimančios žinias, suteiktas mūsų tarnautojų iš Pabaltijo kraštų. Paskutinių dviejų metų bėgyje žurnalas talpino daugiau medžiagos apie Pabaltijo valstybes, nei anksčiau, ir toji politika bus tęsiama.

Redaktorius taip pat tvirtina negalįs skirti iš anksto nustatytą plotą žurnale Pabaltijo problemoms. Sovietų kolonijalinė politika Pabaltijo valstybėse turi tą nelaimingą pobūdį, kurio pasekoje žinios apie politinius įvykius siaurėja savo kiekiu, lyginant jas su palyginamai laisvesniais satelitiniais kraštais Rytų Centrinėje Europoje. Svarstant medžiagą spausdinimui, redaktorius privalo vadovautis bendru angliškai skaitančių susidomėjimu ir politinių įvykių svarba".

(Nukelta 1 2 psl.)

tojams nereikalingas smulkesnio pristatymo. Jau Nepriklausomoje Lietuvoje jis buvo iškilus kaip realistinio meno šakos atstovas, už savo darbus laimėjęs premijas. Šiandien jo kūryba pasižymi abstraktiškumu, tad kreipėmės į jį su keliais klausimais, bandydami supažindinti skaitytojus su abstrakčiu menu.

— Apie abstraktinį meną prirašyta visokių pašaipų. Modernaus meno priešininkai tvirtina, kad abstraktinis menas yra laikinas mados dalykas. Ar taip jau ištikrųjų yra?

-- Iš abstraktizmo žaipsi tik tie, kurie mažai nusivokia apie meną. Neturint net elementariausių žinių iš meno istorijos, pasaulio tautų kultūros raidos, muziejuose pamačius tik gražius rūmus ar dailias marmurines statulas, dar negalima tvirtinti, kad abstraktizmas yra trumpalaikis

mados dalykas, kad tai neturinčių talento dailininkų peckiojimas, niekam nesuprantamas ir nevertas žlamštas.

Į tai galima atsakyti, kad abstraktizmas jau daugiau kaip pusšimtis metų egzistuoja ir nesimato, kad greitai ateitų jo saulėlydis. Jis ne tik nenyksta, bet vystosi įgaudamas vis naujas formas, naujas idėjas ir būdus toms idėjoms reikšti. Šiandien visame pasaulyje, išskyrus tik komunistų valdomus kraštus, abstraktinis menas plačiai dominuoja meno akademijose, muziejuose ir meno galerijose. Galima būtų tik pasakyti Maironio žodžiais: Nebužvenksi upės bėgimo...

— Kas stumia dailininkus pereiti prie abstrakčios meno?

-- Toliau nuo meno stovinčiam žmogui, visai teisingai, gali kilti toks klausimas, kodėl šiandien

(Nukelta 1 5 psl.)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* JAV ATSAKĖ PATENKINTI LENKIJOS VYRIAUSYBĖS REIKALAVIMĄ SUGRAŽINTI lenkų aviacijos majorą, neseniai pabėgusį su šeima išeivų į Vak. Berlyną.

* N. CHRUŠČIOVAS SUKVIETĖ SATELITINIŲ VALSTYBIŲ VADUS į Maskvą, kad Maskvos-Pekino konflikto šėšelyje sustiprinus rusų valdomąjį komunistų bloką. Nors konferencija šaukiama Comecon (bendros ekonominės sąrangos) vardu, tačiau aišku, kad diskusijų pagrindu bus skilimas komunistų eilėse.

* BRITŲ HONDURAS, 300 metų amžiaus anglų kolonija P. Amerikoje, 1964 m. sausio mėnesą atgaus pilną savivaldą.

* BUV. VICEPREZIDENTAS RICHARDAS NIXONAS, grįžęs iš 3 val. vizito Rytų Berlyne, pareiškė, kad nei Maskvoje, Varšuvoje ar Budapeste žmonės nebijo tiek prasitarti, kaip R. Berlyne. R. Berlynas, tai kaip kalbėjimas. Policijos kontrolė griežčiausia pasaulyje.

* KONGRESO ATSTOVAS IŠ CLEVELANDO, OHIO, MICHAEL A. FEIGHAN PASIŪLĖ, kad Kennedy išeitų su savo propozicija prieš Chruščiovo planą, kurio

siekiama NATO ir Varšuvos pakto valstybių nepuolimo sutarties.

M. A. Feighano planas kalba apie sutartis su paskiromis satelitinėmis valstybėmis, kurių pasekoje jos pačios pasirinktų, ar likti esamoje sąjungoje su Sov. Sąjunga, ar išsirikus laisvą vyriausybę likti prie Varšuvos pakto arba pasirinkus nepriklausomą gyvenimą ir nutraukus esamus ryšius su Maskva, sudarytų nepuolimo sutartis, kurias remtų JAV. Sutikus gi su Chruščiovo siūlymu būtų aiškus išdavimas pavergtųjų tautų.

* JAV, ANGLIJOS IR SOV. SĄJUNGOS SUTARTIES DĖL ATOMINIŲ GINKLŲ BANDYMŲ DRAUDIMO pasirašymas buvo atidėliojamas dar ir dėl to, kad Chruščiovas norėjo pompastiškų ceremonijų pasirašymo metu.

* KUBOJE NUMATYTOS DIDELĖS IŠKILMĖS ryšių su Castro revoliucijos dešimtmečiui.

Castro konfiskavo JAV ambasados turtą Havanoje, sulaužant tarpt. sutartis ir papročius. Ambasados turtą globojusi šveicarų ambasada apie konfiskavimą nebuvo net painformuota. Turto vertė virš 1 mil. dol.

SVARSTYMAI IR NUOMONĖS

K. S. KARPIUS

P. GRIGAIČIO PASIGYRIMAI

Dirvoje tilpęs mano straipsnis apie du Susivienijimus užrūstino Naujienų apžvalgininką (jis ne kas kitas, kaip P. Grigaitis, taigi toliau minėsiu jį vardu). Liepos 12 d. numeryje jis bando nuneigti mano priminimą, kad prieš 1930 m. Susivienijimo seimą, įgausinę SLA valdybą komunistais, socialistai be rinkimų gavo sau SLA išdininko vietą ir kad jų šeiminkavimas Susivienijimui neišėjo į naudą. Grigaitis į tai atsikerta:

"Socialistams nebuvo reikalo 'gąsdinti'... Pildomosios Tarybos narius 'bolševikų pavojum'. Pavojus buvo matomas visiems. Jau 1928 m. seime komunistai turėjo absoliučią daugumą ir būtų galėję Susivienijimą paimti, tik jie nebuvo tam pasiruošę ir nemokėjo proga pasinaudoti."

"Jei tais kritiškais laikais socialistai nebūtų gynę Susivienijimo, tai komunistai būtų jį nusiėmę arba sugriovę. Bet socialistai kovojo už Susivienijimą, nereikalaudami sau už tai jokių atlyginimų nei privilegijų."

"Socialistams atrodė daug svarbiau išlaikyti fraterinę organizaciją, negu siekti naudoti savo srovę." Prie šitų pasigyrimų Grigaitis dar pridėjo, kad 1934 m. Detroito seime socialistai būvę tokie stiprūs, kad galėję iššiuoti iš Pildomosios Tarybos ir Tėvynės redakcijos visų kitų pažiūrų žmones, bet "tonedarė laikydami fraterizmo idėją svarbesniu dalyku negu savo partinius interesus." (Kodėl tik 1934 metais?..)

Tuo metu Susivienijimo užvaldymas reikšė didelį grobį, dėl jo Grigaitis su Bimba ir susiėdė, o su SLA centru manipulavo, kad iškovojus socialistui vietą valdyboje.

P. Grigaičiui negalėjo būti sveiktas 1928 m. seime komunistų ruošiamas perversmas: netvirtinti narių balsavimu išrinktos valdybos, seime išrinkti savus. Grigaitis gal netyčia išsitarė, kad komunistai "nebuvo tam pasiruošę ir nemokėjo ta proga pasinaudoti."

Reikėjo tik pažadėti socialistui Gugiui SLA išdininko vietą ir socialistai būtų balsavę su komunistais. Komunistai, betgi, nesiskaitę su niekuo, ne tik nesutiko rinkti Gugi išdininku, bet nežadėjo socialistams nei SLA raštinės šlaviko vietos.

Esame įpareigoti...

(Atkelta iš 1 psl.)

Ta proga turėčiau pridurti, kad leidinys East Europe nėra skirstomas skyriais, kiekvienas skyrius valstybei. Jis yra skirtas patiekti labiausiai dominanciją medžiagą, liečiančią visą Rytų Europą.

Džiaugiuos šia proga galėdamas jus nuraminti, ryšium su jūsų susirūpinimu dėl padarytų asmeninių pakeitimų ir galimų pasikeitimų mūsų politikoje Baltijos valstybių atžvilgiu.

Noriu jus užtikrinti, kad Free Europe komitete mums yra patikėtas darbas dirbti Baltijos tautų laisvės bylai, lygiai kaip esame įpareigoti tuo pat tikslu veikti ir kitų Rytų ir Centrinės Europos tautų, gyvenančių komunistinėje tironijoje, atžvilgiu. Mūsų veikloje tačiau esame suvaržyti turimų išteklių ir esame priversti veikti tai, kas mūsų manymu turi geriausią efektą, o jūs turėtumėte sutikti su mūsų akcijos linkme. (Iš tikrųjų, neatsakinti kai kurių spaudos atstovų komentarai neatstovauja nei mūsų pozicijos nei siekių).

Baigiant, p. J. Richardson, jr. džiaugiasi turėjęs progą išdiskutuoti V. Abraičio iškeltus klausimus, reikiant vilti, kad tuo daliai bus pavykę prasklaidyti pateisinamą susirūpinimą.

1930 METŲ SEIMO SKILIMAS

Socialistams proga atėjo netikėtai, kai 1928 m. vėliau po seimo mirė SLA išdininkas tautininkų atstovas Tamas Paukštis. Tikrumoje jo vieton turėjo būti vėl paskirtas tautininkas, bet Grigaitis pareiškė, -- jeigu nesiskiria, Gugi išdininku, o kadangi komunistai reikalauja išdininku skirti jį buvusį kandidatą (prieš Paukštį) J. Gerdauską, komunistai nušiuos 1930 m. seimą, su Gerdausku išdininku, nes socialistai balsuos prieš tautininką.

Niekas kitas taip garsiai nerėkė, kaip Grigaitis, kad Gerdauskas liks SLA išdininku, jei Gugi nebus paskirtas išdininku iki reguliarių rinkimų. Išreikalavimas Gugiui išdininko vietos paskyrimu būtų tikras laimėjimas. Įgausinę SLA centro valdybos narius sandariečius komunistų pavojum, Grigaitis pagaliau pravedė savo kandidatą.

Pasigyrimas, kad socialistai "kovojo" už SLA reikalus "nereikalaudami už tai sau jokių atlyginimų ir privilegijų" yra neteisingas, nes nuo tų metų, šalia išdininko Gugi, Grigaitis pasidarė amžinu švietimo Komisijos pirmininku ir nevengė ta privilegija visokeriopai naudotis.

BENDRAS FRONTAS SU VAIDYLA

Pasigyrimas socialistų galėjimu "iššiuoti" kitų pažiūrų žmones iš SLA vadovybės ir redakcijos 1934 m. seime Detroito yra neteisingas tuo, kad po 1930 m. seimo Grigaitis jau buvo sudaręs kitą "bendrą frontą" su sandariečių vadu M. Vaidyla, o sandariečiai turėjo socialistus remti, Grigaičio klausyti. Pasigyrimo verto savo delegatų skaičiaus Grigaitis Detroito neturėjo, nes bolševikams nusivedus socialistus su savim po 1917 m. revoliucijos Rusijoje, jis buvo likęs vienas "generolas" su 20 vyrų "armija".

Priminsiu Grigaičiui, ką jis pasakė Washington, 1940 m. spalio 15 d. atvykęs su keliais savaisiais dalyvauti Amerikos Lietuvių Tarybos rengtoje audiencijoje pas prezidentą Rooseveltą. Klausimas, kodėl socialistai neatvyko rugpj. 10 d. į Pittsburghą dalyvauti A.L. Tarybos steigiamajame suvažiavime, atsakė: "Mes neturim tam pakankamai tinkamų žmonių."

Kas būtų paėmę vadovauti SLA, jeigu, kaip Grigaitis giriasi, socialistai būtų "iššlavę" Detroito seime iš valdybos kitų pažiūrų žmones?

M. Vaidylai bendras frontas su Grigaičiu buvo reikalingas sandariečių išlaikymui Susivienijime. Tuo metu dešinieji sandariečiai pradėjo kalbinti tautininkus grįžti atgal į Tautinę Sandarą, padėti jiems pašalinti Vaidylą iš "Sandaros" redakcijos, išrinkti kitą, ir dirbti išvien, kaip seniau. Kėlimas neapykantos prieš tautininkus padėjo Vaidylai neprileisti tautininkų sugrįžimo (nors jie niekad to ir nemanė daryti). (Tautinė Sandara skilo 1926 metais po perversmo Lietuvoje, kurį tautininkai sandariečiai užgyrė. Kai kurie sandariečiai, pasiskelbę kad "socialistai mums artimesni negu tautininkai", braukė tautininkus iš Sandaros.)

Vaidylos ir kairiųjų sandariečių talka sudarė galimybę Grigaičiui išlyginti seną 1909 m. socialistų sąskaitą Susivienijime:

Žymus tų laikų socialistų plačią burnis agitatorius F. Bagočius, klastingais dokumentais 1908 m. įsiskverbė į SLA centro pirmininkus. To neužteko, jis pasisavino vieno mirusio SLA nario pomirtinės pinigų. Tais pinigais specialiai sušauktas seimas Bagočių už nusikaltimus sušpendavo, o 1909 m. reguliarius seimas, jo nusikaltimus patikrino, pašalino jį iš Susivienijimo visam laikui. (SLA istorija, p. 318.)

Po 1930 m. laimėjimų, Grigaičiui pavyko sulaužyti 1909 m. nutarimą, Bagočius buvo priimtas atgal į Susivienijimą, o 1934 metais išrinktas pirmininku! Didžiausias įžaidimas organizacijai.

GRIGAIČIO "FRATERNALIZMO IDEJA"

Kaip su jo pasigirta "fraternalizmo idėjos" meile? Užsitikrinęs sandariečių paramą, kitą dalį tos fraternalinės organizacijos narių -- tautininkus -- laikė didžiausioje panikėje tik dėl to, kad jie dryso kandidatuoti į SLA centro valdybą, primindami SLA nariams, kur Susivienijimas socialistų vedamas.

Bačūnas, Olis, Ginkus, Trečionas ir kiti tautininkai, kandidatai į SLA centro valdybą, to "fraternalizmo idėjos" apaštalo ir jo sekėjų akyse buvo laikomi nieklingais žmonėmis.

SLA GAIVINIMO, STIPRINIMO VAJUS

Tik pastaraisiais metais SLA prezidentu yra drąsesnis žmogus, pirmutinis iš keliolikos valdybų 30 metų bėgyje, kuris, nepabijojęs Grigaičio diktatūros, pasiaukavo Susivienijimui vėl jį populiarinti, gaivinti, stiprinti -- tai Povilas P. Dargis. Jis davė suprasti, kad SLA yra tūkstančių lietuvių savišalpos organizacija, kad atsakomąja prieš valstijų įstatymus, o ne kelių politinių užsispyrėlių įnagis.

P. Dargis ir dabartinė valdyba pradėjo labiau skaitytis ir bendradarbiauti su tautininkais SLA veikėjais.

Būsiamas SLA seimas ir valdyba privalo apsisaugoti, kad "bendrafrontininkų" laikysena nebūtų naudojama organizacijos nenaudai.

Kokia kaina...

(Atkelta iš 1 psl.)

Patrick Gordon Walker, D. Britanijos parlamento narys ir Darbo Partijai laimėjus sekančius rinkimus, kas šiuo metu atrodė beveik tikra, būsiamas jos užsienio reikalų ministras, nesenai kartą su nauju Darbo partijos Harold Wilsonu lankėsi Washingtone ir Maskvoje. Kalbėdamas apie savo įspūdžius su Der Spiegel redaktorais (P.G. Walker laikomas palankiu vokiečiams, kas yra reikšmė Darbo partijos narių tarpe), jis pabrėžė jau seniau žinomą faktą, kad Chruščiovas bijo Vakarų Vokietijos ir tai neslepia. Savime aišku, kad turėdamas pasigrobes beveik trečdalį vokiečių, jis visados turi bijoti jų pastangų susivienyti laisvėje. Šitą faktą miniu čia todėl, kad jis mums gali leisti suprasti vieną iš preziden-

Aušra Poškaitytė ir Algimantas Saulis liepos 20 d. susituokė Chicagoje. Aušra yra sesenai baigusi medicinos technologijos mokslus ir dirba savo srityje. Algis Saulis yra chemijos inžinierius ir paskutiniu laiku ruošiasi magistro laipsniui. Jaunavedžiai aktyviai reiškiasi jaunimo organizacijų eilėse. Aušra yra skautė akademikė ir Algis priklauso Korp! Neo-Lithuania, kurioje, šiuo metu, eina tėvūno pareigas. Nuotraukoje iš kairės: Rimas Nemickas, Virginia Saulienė, Rimas Staninšas, jaunieji Algimantas ir Aušra Sauliai, Genė Džiupsnytė-Childress, Kęstutis Cicėnas, Rima Leizdevytė, Gintautas Saulis, Aldona Kudirkienė, Leonora Gaštinaitė ir Arvydas Kudirka. Vestuvės įvyko šv. Antano bažnyčioje. Vaisės buvo B. Pakšto svetainėje, dalyvaujant virš 200 žmonių. N. Noreikos nuotrauka

dento Kennedy kelionės į Europą priežastį. Būtent, prezidentas norėjo išnaudoti tą Chruščiovo baimę, pademonstruodamas savo pasiruošimą eiti į glaudesnius ryšius su vokiečiais. Dėl to ir visos kalbos apie NATO tarp tautinį laivyną, kuriam be amerikiečių pritarė... tik vokiečiai. To laivyno kaip tik bijo sovietai ne tiek dėl jo reikšmės, kiek dėl to, kad jis gali sudaryti pradžią vokiečių atominiam apginklavimui. Vokietijoje vietomis karingai, vietomis nuolaidžiai kalbėdamas prezidentas, grįždamas iš Europos sustojo D. Britanijoje ir, pasikalbėjęs su premjeru Macmillanu Birch Grove dvare, paskelbė tokį komunikatą: "Mes sutarėme susilaikyti nuo NATO laivyno sudarymo, kad tuo būdu pastumėmės atominį bandymų sustabdymo susitarimą." Kitaip sakant, prezidentas sutiko

sulaikyti to laivyno sudarymą iki paaiškės sovietų tolimesnė laikysena dėl tos sutarties. Ir iš tiesų, sovietai greitai suprato jiems siūlomą kainą ir tuojau pat pasislė derybas dėl tokios sutarties sudarymo. Kaina, kurią jiems pasiūlė už tai prezidentas yra nedavimas atominį ginklų į vokiečių rankas. Panašiai kaip Kubos biznyje. (Ten už sovietų raketų atitraukimą, J. F. Kennedy pažadėjo Kubos neliesiti) Žinia, ir pačioje Amerikoje yra didelis pasipriešinimas prieš vokiečių apginklavimą tokiais ginklais. Todėl gali atrodyti, kad kaina nebuvo didelė, tačiau iš kitos pusės, jei sovietai to bijo, kodėl tos baimės neišnaudooti?

Kas gi toliau? Paliekant pačios JAV saugumo nagrinėjimą ateinančioms numeriams, iš politinės pusės galima tokia tolimesnė raida. Jei D. Britanijoje

į valdžią ateis Darbo partija -- rinkimai ten gali įvykti kiekviena momentu, vėliausiai tačiau kitų metų rudenį -- nauja britų vyriausybė visai atsisakys nuo bet kokie atominio apsiginklavimo, nes jis mažam kraštui neįmanomas. Tačiau atsisakydama nuo savo atominio arsenalo, D. Britanija norėtų išsiderėti glaudesnių santykių su JAV t.y. teisės dalyvauti JAV atominio karo planavime taip, kad juo būtų apginama ir D. Britanija. Bet, jei D. Britanija atsisako nuo savo atominio apsiginklavimo, jo neturėtų siekti ir vokiečiai, sutikdami su britų siūloma formule t.y., kad ir jie už tą atsisakymą būtų įtraukti į amerikiečių strateginius planus, kas faktinai veikia ir dabar. Tokia formulė -- britų darbiečių nuomone -- būtų naudinga ir vakarams, ir nebaisi sovietams.

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

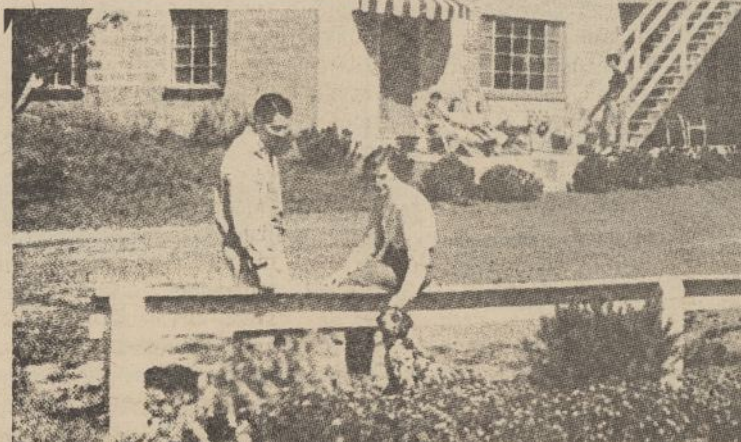
- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Vlrinia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

ECHO VALLEY

Lietuviai savininkai
ELENA ir JULIUS GARMAI
Visus malonius kviečia atvykti
iš anksto kreiptis:
ECHO VALLEY
ECHO LAKE, PA.
Tel. (Area 717) 424-1920.

Nuolaidos: organizacijoms, stovykloms, suvažiavimams.

LIETUVIŠKA VASARVIETĖ

ATIDARYTA ISTISUS METUS.

DŽIAUGSMAS — POILSIS IR RAMYBĖ POCONO KALNUOSE.

Kur vakar dienos malonumai — tampa rytdienos maloniais prisiminimais...

Puikūs ir patogūs kambariai su televizija, radijo ir voniomis, arba atskiri nameliai.
Modernus baras, didelis maudymosi baseinas ir ežerėlis, 20 akrų miško, visokiausias sportas vasarą ir žiemą, šokiai ir geras lietuviškas maistas.

VISAIS

APDRAUDOS REIKALAIŠ.

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraitis į atstovę
PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.
CLEVELAND 24

DIRVA

THE FIELD

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. Telephone: 431-5344
Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Sántvaras.

TAI NE VIEN UŽSISPYRIMO, BET GARBĖS IR ŽMONIŠKUMO REIKALAS

Kovoje su komunizmu visa idėja dažnai susiaurinama į dviejų skirtingų ideologijų kovą. Labai dažnai pamirštama, kad komunizmo ideologija yra popierinė, kad tos ideologijos įgyvendinimas netik nėra realus, bet įneša kovas net jos išpažinėjų tarpe.

Patys vadinamieji komunistai, jų vadai, kalbėdami apie komunizmo pergalę, galvoja apie jų režimo pergalę, svajoja apie valdymą, apie savo valdžios troškulį. O tai yra pats pavojingiausias momentas. Pavojingiausias žmoniškumui. Pavojingiausias žmoniškumo plėčiai sąvokai, į kurią įtelpa žmogaus laisvė, jo kūrybinė iniciatyva, į ją atsiekioji kultūros ir civilizacijos pažanga.

Jau eilė dešimtmečių praėjo, kai pasaulis apšviečiamas dviejų pasaulių pažangos ir atsilikimo pavyzdžiais. Palyginamieji vaizdai, skaitlinės, faktai, -- visa tai kalba patys už save.

Bet kas iš tų skaitlinių ir vaizdų? Kas iš faktų ir asmeniškos patirties ir pergyvenimų? Stebėdamiesi iš tų, kurie nematė ir nepergyveno, jau ir savųjų tarpe randame pamėgusių į tą problemą žvelgti pro ružavuosius akinius.

Išėivijos atramos taškas, žiūrint į savojo krašto problemas, nėra lengvas ir toks jau paprastas. Kovos frontų ir bendradarbiavimo definicijomis to klausimo neišspręsi. Tauta yra krašte. To niekas neužginčija. Ryšys su tauta yra mūsų prigimtyje. To nepa-neigsiame ir Smith'ais pasidare.

Mūsų kovos ginklas yra ne ryšio ir ne kovos pozicijų aptari-me, bet iškėlime tos padėties, kurioje lietuvių tauta yra priversta vergauti svetimų interesų vergijoje.

Stamforde gyvenančių bičiulių dėka skaitau gautą Stamford Advocate vedamąjį.

Vedamasis liečia rašančiojo įspūdį, susidariusį perskaičius Barboros Armonienės knygą "Palik ašaras Maskvoje".

Straipsnis pasižymi įžvalgumu ne tiek knygos fabulai, kiek sąlygomis, kuriose gimė knygos turinys. Komunistinio režimo nežmoniškumas paveikia knygos skaitytoją tiek, kad jis, užvertęs pas-kutinį puslapį, galvoja ir apie sistemą ir ideologiją, kurioje pra-nyksta žmoniškumas. Žmoniškumo nerasi komunizme. Bet jis gyvas kankinamuosiuose. Autorius rašo, kad nežiūrint visų kančių, viso nežmoniškumo, Armonienė lieka humaniška. Ji gyvena su meile sūnui, su meile Aukštesnei Būtybei. Neteikdama vilties laisvei at-gauti, ji nepraranda troškimo gyventi. Ir taip, beveik be logiškos priežasties, atgimsta ir viltis laisvei.

"Komunizmo žiaurumas nesireiškia vien kaliniu, mušimu ir badu mariniu deportuotojų. Jo žiaurumas glūdi žmogiškosios garbės pažeidime", sako vedamojo autorius.

Tai nesanti knygos apžvalga. Tai pripažinimas tų, kurie ko-voja už žmoniškumo garbę šlapus geležinės uždangos. Autorius pataria knygą paskaityti visiems, kurie nori susipažinti su valios jėga tų, kurie siekia laisvės. Knyga kartu esanti pavyzdžiu tiems, kurie vis dar galvoja apie komunizmo "suminkštėjimą".

Ir taip iškyla svetimųjų spaudoje prošvaistės, kurių kartais veltui ieškai "kovos frontuose" ir "bendradarbiavimo" kanalizaci-joje. Taip iškyla -- paprastai ir nepretenzingai -- iniciatyva, glūdi-niti netituluotų žmonių gyvenime. Gyvenime, kur pilna šviesiai mirgančių žvaigždžių, kur žmoniškumas, lietuviškoji savigarpa šviečia be jokių pretenzijų. Nes tai yra laisvė mylinčio žmogaus neatskiriama dalis. Bet toji laisvės meilė, žmogiškųjų savybių ir lietuviškos savigarbos esmė iškils visoje savo skaistybėje tada, kada pradėsime patys vertinti ir skirti sveiką, tvirtą, nesužalotą lietuvišką prigimtį nuo šiaudadiškumo, net laisvėje gyvenant ne-sugebančio atsispirti komunistinių sirenų vilionėms. (j.č.)

MŪSŲ ORGANIZUOTUMAS

JONAS MIŠKINIS

Žmoguje glūdi gėrio ir pikto pradai. Iš čia prasideda žmogaus kova ne tik su kitais, bet ir pa-ties su savim. Čia jis stato ir kuria, čia vėl griauia ir ardo. Jo dvasia nardosi saulės spinduliuo-se, o kūnas mądoosi savimeilės purvuose. Jei žmoguje nėra dar-numo, ką bekalbėti apie žmonių kompleksą. Juk ir romėnai saky-davo: "tres faciunt collegium", bet kur trys, dažnai esti keturios nuomonės. Nors nevisada tos nuomonės pagrįstos, nevisada nuomonių autoriai įsitikinę tuo ką gina. Čia dažnai veikia ego-izmas. Iš egoizmo išplaukia ar-domoji kritika, kurios pagrindu yra ne pats darbas, bet kas tą ar kitą darbą ėmė dirbti, kas tą idė-ją paskelbė. Patinka žmogus, pa-tinka ir jo darbai, nepatinka žmo-

gus -- niekai ir jo darbai. Iš to ir pasireiškia nepasitenkinimas, nesutarimas, kivirčiai ir intri-gos.

PASITIKĖJIMAS

Kiekvienas tinkamai organi-zuotas darbas per ilgesnį laiką įgyja visuomenę tam tikrą var-dą. Kaip ir atskiras žmogus, be-gyvendamas, neužiomis sukuria pasitikėjimą savimi, įgauna pa-sitikėjimo kitų žmonių tarpe, ar-ba atvirkščiai -- ima pats savim nepasitikėti ir kiti juo netiki. Taip yra ir su kiekvienu organi-zuotu darbu. Atsikiro žmogaus gy-venime praradimas kitų pasitikė-jimo reiškia lyg gyvą kalėjimą. Tas pat yra ir organizacijų veik-loje.

Iš to, ką kiekvienas tuo reikalu

ŽODŽIAI, KURIUOSE REIKIA IEŠKOTI JĖGOS

J. PAMUŠIS

Tiek birželio tragiškųjų įvy-kių minėjimo proga, tiek Pa-vergtųjų Tautų Savaitę paskel-bus, neskaičiuojant kitas reikš-mingas ir mažiau reikšmingas progas, kalbas pasako senatoriai, kongreso atstovai, gubernatoriai, burmistrai ir eilė kitų aukštes-nių ir žemesnių pareigūnų. Tų kalbų susidaro ištisi tomiai ir kar-tais ne be pagrindo susidaro vaiz-das, kad sekančią kartą kartojamą vėl tos pačios kalbos, tik įregis-truojamus į "rekordus" kitu nu-meriu.

Galvotume klaidingai, many-dami, kad visos tos kalbos kal-bomis ir lieka ir yra bereikš-miu užuojautos pareiškimu, be-sikartojančiu tiek kartų, kad sun-ku net ir ašarą beišspausti. Ne. Yra kalbų, kurių žodžiai gal ne

tiek svarbūs, kiek svarbi kal-bančiojo įtaka ir nusistatymas JAV užsienio politikos klau-simais.

Mes esame savotiškoje situ-acijoje, kurioje įtaka į užsienio politiką sunkiausia padaryti, bet moralinis svoris ir užnugaris gali reikšti daug daugiau, nei dau-gelis įsivaizduoja. Arba, kaip sa-ko viename iš laiškų savo konsti-tuentams Kongreso atstovas Ed Derwinski: "Joks karalius nene-šiojo tokio galingo sceptro, kaip Amerikos pilietis, 5 centų paše-liu rašas laišką savo atstovui."

Mes dažnai pamirštame vieną dalyką, būtent, kad senatoriai ir kongreso atstovai ne vien kalbas sako, bet didele dalimi turi ne mažos įtakos ir į krašto užsie-nio politiką.

Ir jų darbas nėra lengvas, ir jie, atstovaudami savo balsuotojų nuotakas, veda nelengvą kovą su diplomatinėmis painiavų ir kompli-kuotos pasaulio situacijos narplio-tojais valstybės departamente.

Pavyzdžiui, jau kuris laikas vedama kova už įsteigimą Kon-grese Pavergtųjų Tautų komisijos. Tai kova dar nėra laimėta. Bet jei yra kongreso atstovų, kurie to tikslo siekia, jei yra noro ir randamas pagrindas tokiai ko-misijai steigti, matyt, yra kon-greso atstovų, siekiančių ne vien pozicijos toje ar kitoje komi-sijoje, bet įsitikinusių, kad tokios komisijos darbas, studijos, me-džiagos rinkimas, atitinkamos re-komendacijos vyriausybei galėtų turėti naudos. Kieno tai būtų nauda, turėtų ir pavergtųjų tautų atstovai rimčiau ir giliau pasvars-tyti.

Lietuviškoje veikloje, išskyrus oficialiųjų mūsų atstovų pripuo-lamus ir mažiau pripuolamus ry-šius su Amerikos įstatymdaviais, santykiai su įstatymdavybės in-stitucijomis ir jų atstovais turėjo daugiau kurtuazinę nei politinę reikšmę. Mūsų visuomenėje pri-imta manyti, kad senatorius ar kongreso atstovą dalyvaivimas iš-klmėse ir tarti porą žodžių jau yra dideliu politinės reikšmės įvy-kiu.

Šitos srities veikloje, reikia su apgailestavimu pripažinti, esa-me kldikio, kartais užsispyrusio ir nervingai ambicingo kldikio, vystykluose. Mes pajėgiame pa-sirodyti labai dideliais ir įtakin-gais veikėjais savo parapijoje, apylinkėje. Savo patirtį visuome-ninėje ir politinėje veikloje daž-niausia grindžiame greitu sukri-tikavimu to ar kito krašto prezi-dento, jo politikos, likdami pa-tys pačiais išmintingiausiais po-litikais. Savo patirtį ir kritikos jėgą semiamės pakėlę keliais laipsniais aukščiau savo buvi-sius titulus. Reprerentacijos ir kalbos stoką bandome užtušuoti iš-sigalvotomis vertybėmis, apie kurias sapnuojame atdaromis aki-mis.

Įsigalėjęs caristinio biurokra-tizmo raugas verčia kentėti vi-są veiklos ir judrumo ištrošku-sią visuomenę, nes santykiai su oficialiais pareigūnais, girdi, privalo eiti "komandos keliu" -- per atitinkamas mūsų instituci-jas. Už tai ir tos institucijos pri-valo turėti visus teisinius ir kons-titucinius pagrindus ir bent dirb-tinių šiaudų valdžios kepurę.

Gaila, bet reikia su tuo sutikti (ne kartą įsitikinus), kad mūsų vi-suomenės politinė kultūra vis dar varžoma mūsų "politikų", kurių metodai dar prilygsta tų laikų po-litinei mokyklai, kada politiko, kaip tokio sąvoka egzistavo, tik vadovėliuose, o darbas buvo atlie-kamas referento, direktoriaus, vachmistro, nuovados viršininko, mokytojo, inspektoriaus, klebo-no, prelato, leitenanto, generolo ir t.t.

Čia gi, tuo tarpu, susiduriame su visai kita situacija. Pavyz-džiui, čia kongreso atstovas nu-siskundžia, kad "praeitą mėnesį atelnančių laiškų skaičius nepa-teisinamai sumažėjo, -- aiškus įrodymas visuomenės nesidomė-jimu Washingtono įvykiais. Tai ne-maloniai stebina reiškinys, nes asmeniškai laišškai kongreso at-stovui turi nepaprastai reikšmės ryšio su konstituentais palaiky-mui."

Koks gi mūsų institucijų, or-ganizacijų, pavienių asmenų ry-šys su savo senatorium ar kon-greso atstovu? Būtų klaidinga paneigus, kad jo nėra. Yra ir

net gi dvejopas: vienų ryšys yra toks, kad norint apie tai sužinoti gausi atsakymą, jog tai "ne tavo biznis", kitų gi toks, kad, at-rod, nuo to ryšio sudrėbės JTO rūmai. Taigi, sutikime, kad ryšys yra. Tuo ryšiu ieškoma ne tik senatorių ir kongreso at-stovų kalbų ištraukose, bet ieš-koma jėgos, kuri turi daugiau reikšmės, nei norėtume sau leis-

ti su tuo sutikti. Tačiau visumo-je, kaip šio krašto gyventojai, kaip demokratinės santvarkos iė-gos ir įtakos batalionas, esame izoliuoti savų ambicijų (bet ne idė-jų), savo siaurų pažiūrų kluato (bet ne kovojančios tautos misi-jos).

Lietuvos bylos reikalupasaky-tos ir sakomos kalbos turi jėgą, bet jai išjudinti reikalingi mūsų vitaminai. Tuo tarpu mes esame varžomi savotiškai nustatytos politinė dietos, kurioje tų rei-kiamų vitaminų nėra.

KUR GERIAUSIA PAILSĖTI PER ATOSTOGAS

GARSIAME CAPE COD — OSTERVILLE, MASS. KU-RORTE PRIE ATVIRO ATLANTO PRIVATAUS PLIA-ŽO, PUŠŲ PAVĖSYJE GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE VASARVIETĖJE

JANSONŲ VILOJE "AUDRONĖ"

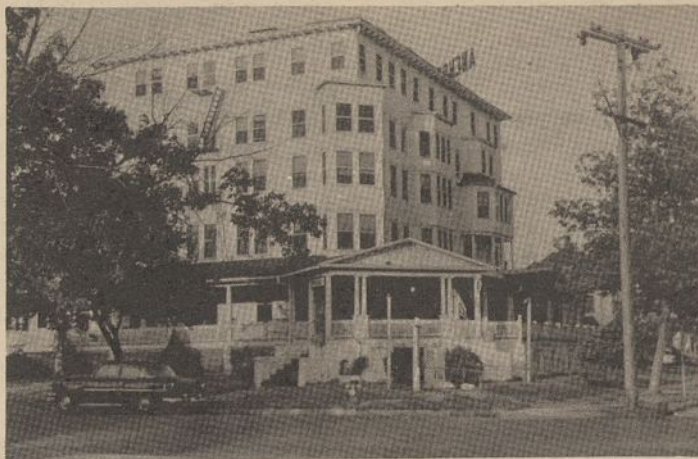
87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.
Tel. (Area 617) 428-8425

- Graži vila ir erdvūs kambariai.
- Privatus 2 akų pušynas — parkas.
- Šiltos Golfštromo srovės atviros jūros plažas vos 7 min. pešiomis.
- Rami aplinkuma — daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Geras ir sveikas lietuviškas maistas ir malonus patar-navimas.

ATIDAROMA NUO BIRŽELIO MĖN. 15 D. IKI RUGSEJO 15 D.

Lietuviai savininkai Dr. Eduardas ir Marija Jansonai visus malonai kviečia atvykti praleisti atostogas.

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PROSPECT 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražioje Asbury Parke prie At-lanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigus ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiektimas traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

PASKUTINĮ KARTĄ PRIE AUŠROS VARTŲ

Naktinių telefono skambinimų nemėgau, nes jie visada atneša blogas žinias. Štai, 1942 m. apie 1 val. nakties telefonu iššaukia Kaunas. Kalba kpt. teisininkas K. (miręs kacetė): "Man rudžiai lipa ant kulnų, kaip buvusiam Škirpos vyriausybės nariui. Jūsų nepažįstu, bet Panevėžio apygardos vadas kpt. B. jus rekomendavo..." Štai tau, boba ir sekminės, Kaunas mane jau žino, kaip rezistentą. Kur priesaikos? Kur paslaptis?

Malonus kpt. K. atvažiavo. Dvi paras paviešėjo ir dingo "žaliams sodžiu" paslapčia. Mažas laiškėlis praneša, kad kas savaitę atvyks ūkininkas su slaptąžodžiu, o aš jam kad išduosiu slaptą spaudą ir laiškų.

REZISTENTAI BE PRAKTIKOS

Kalbėjau su kpt. K., kpt. B., mielu Ž. Kas mes? Niekas. Pirmos okupacijos nematėm, Rusai mus saugiai uždarė už geležinių durų. Jokios kovos praktikos, Kas iš to, kad pamušdavo, kad 2-3 mėnesius su žiurkėmis karcery palaikydavo, bet jokio aktyvaus okupantui pasipriešinimo. Ir nelaimė, kad į šitų "ponų" rankas pateko slaptas vairas. "Jūs išbandyti, jūs su praktika" tai buvo viešojo nuomonė. Kas iš to, kad mums skaitė mirties sprendimus, bet mes buvom saugesni už laisvėj esančius. Mums skaitė kaltinimus iš N. Lietuvos laikų. Man buvo keistas vienas kaltinimų, girdi, kodėl aš nebuvau Vilniuje. Po tamponų gruzinų ltn. atsakiau, kad nemėgstu kruvinų dovanų. "Tu nekonti rusų. Laimė, kad aš gruzinas. Per mane ir kpt. F. (ukrainietį) esi dar gyvas." Mums neteko nusikalsti okupantui. Jis mus apsaugojo. O dabar žarstyk žarijas su nuogom rankom...

ANTRAS NAKTINIS TELEFONAS

Panevėžys. Kalba žurnalistas V.K. "Blogai, nes tavo "Milžinkapiai" ir kun. A. Š. straipsniai nepatiko pontui Lozei. Man pasiūlytas kacetos arba Rytų frontas. Dabar važiuoju į Minską". Mielas Vytautas išgelbėjo mano gyvybę 1944 m. Rygoje. Lengva plaukti su srove. Prieš srovę sunku ir pavojinga. Pajutau lengvą rudžių lipimą ant kulnų.

... PASKUTINIS TELEFONAS

Skambina iš Vilniaus mielas V. "Minskas krito. Raudonoji lava artėja. Atvažiuok prie Aušros vartų paskutinį kartą, nes ir Tau atneša mirtį. Tu čia nelik. Pas mane neužėik." Taip. Mielas V. bijo manęs. Čia nelik. Vadinas, mauk į Vakarus. Rudžiai svilina kulnis, o raudonasis atneša tris mirties sprendimus. Prie Aušros Vartų.

R. MEDELIS

Prie šv. Kazimiero karsto.
Prie Pilies bokšto.

Gal ten rasiu atsakymą? Išlydimas žmonos ašarų, motinos palaiminimų, laimingai pasiekiu Vilnių. Į seną "Bristolį", nes neturiu draugų, kurie rizikuotų mane priimti.

Jau 8 valandą vakare suklupau prie Aušros Vartų. Tai buvo ne malda. Tai buvo šauksmas. Pajutau ranką ant peties. Sena lenkė sako, kad "panie" į tave žiūri rudžiai. Tu neverki, bet raudi. Taip, būdavo kun. Lipnėdas mus palaimina. Dabar jis kacetė. Nepajutau, kada mano ašaros perėjo į raudą, o "Marija, Marija" užspringo skausmu deginamoji krūtinė. Toks vienišas. Toks nelaimingas. Dar pa-

CHICAGOJE KŪRIASI JŪRŲ ŠAULIAI

Lietuvių Šaulių Sąjunga Tremtyje, kaip jau spaudoje buvo paskelbta, nutarė atgaivinti savo laikų Lietuvoje aktyviai pasireiškusių Jūrų Šaulių sąjungą, kurio pirmas būrys šiomis dienomis steigiasi Chicagoje.

Šio būrio įsteigimui iš chicagiečių vandens mėgėjų susidarė organizacinis komitetas, kuris rūpinasi paskleisti šio sąjungos idėją ir sušaukti pirmąjį - steigiamąjį susirinkimą.

Į organizacinį komitetą įeina senas jūrų skautas ir būriuotojas Mykolas Maksvytis, kursturi L.Š.S. Centro V-bos raštininkas įgaliojimą steigti jūrų šaulių vienetą Chicagoje ir yra organizacinio komiteto pirmininkas. Jam talkininkauja šie vandens mėgėjai:

JUOZAS ULEVČIUS, aktyvus ilgametis Š. S-gos veikėjas, skautas ir jūrininkas. Prieš atvykdamas į šį kraštą, jis Anglijoje tarnavo prekybos laivyne. Tokių šiam būriui reikėtų daugiau.

PRANAS ADOMAITIS, prekybininkas ir vandens mylėtojas, įsigijęs didesnį motorlaivį.

JONAS HOFMANAS - jaunas, bet jau nuosavos dirbtuvės savininkas, uolus būriuotojas, ne kartą atlikęs tolimojo plaukiojimo keliones su dr. K.A. būrine jachtu.

STASYS GASNERIS, jūrų skautas. Dar jam esant Diepholzo stovykloje, jis įkūrė jūrų skautų laivą visiems žinomoje Vasario 16 d. gimnazijoje. Jo visa šeima priklauso jūrų skautijai, o jo žmona Aldona, jūrų skautininkė ilgametė Jūrų Skautų "Juodkrantės" Tunto vadovė.

Šiomis dienomis komitetas turėjo pasitarimą, į kurį buvo pakviestas L.Š.S. Centro V-bos 1-

čiame pajėgume, kada gali dirbti Tėvynei, o okupantų esi nurašytas į "karo nuostolius". Vos ne vos pasiekiau Katedrą. Ten tik kelios moterys.

Užkopiau prie Pilies bokšto. Neramiai miega Vilnius, paskendęs tamsumoje. Girdisi artėjančio fronto dundesiai ir visa padangė padengta gaisrų požvais. Pasigirdo žingsniai. Pasišlėpiau. Prie bokšto priartėjo gerai pažįstamas poetas X (dabar pavergtoji Lietuvoj). "O ko tu čia?" į mano klausimą gautas lygus atsakymas. Daugiausiai žodžio. Tik "Aš lieku čia", paspaudžiant ranką. "Mano likimas išspręstas čia esančių ir iš ten ateinančių -- mirtis."

Stebuklais reikia tikėti. Per kančias pasiekti Vakarų pasaulį ir dar tikėti ir turėti viltį pamatyti laisvą Tėvyne, pakilusią iš skausmų į garbę naujam gyvenimui.

as vicepirmininkas A. Valaitis. Jis yra iš Centro V-bos įgaliotas padėti įkurti Jūrų Šaulių būrį Chicagoje. Pasitarimas buvo sklandus ir darbingas. Buvo išdiskutuota būsimo J.Š. Būrio veikimo gairės, tikslai ir priemonės.

Šiame posėdyje buvo nutarta kviesti steigiamą Jūrų Šaulių Būrio susirinkimą š.m. liepos mėn. 26 d., 7:30 val. vak. (penktadienį) J. Pakelio vedamo banko patalpose, Chicagoje, kampas 63 gtv. ir Western Ave. Šiame susirinkime bus išdiskutuota būsimo jūros šaulių veikla, atsakoma į klausimus, registruojami steigėjai, (kurie nuo to momento pasidaro pilni Šaulių Sąjungos nariai) ir bus renkama pirmoji valdyba.

Organizacinis komitetas džiaugiasi, kad jūrų šaulių idėjai pavyko pritraukti ir keletą žymesnių chicagiečių, kurie savo įtaka

pažintimis ir turimomis priemonėmis parems šią jūrinę idėją.

Tad raginame visus vandens mėgėjus Chicagoje ir jos apylinkėse rezervuoti šio penktadienio vakare bent porą valandų ir atvykti į steigiamąjį Jūros Šaulių Chicago Būrio susirinkimą.

Gero vėjo!
Alfonsas Vambutas

Skaityk ir platink
DIRVĄ

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBŲ GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

turint kelionės lėšų, jų buvo visada sulaukta iš mūsų mielių skautų rėmėjų, bičiulių, draugų.

Šiais metais vėl yra didelė proga skelbti Lietuvos vardą, kelti trispalvę mums draugiškos Graikijos žemėje įvykstančioje Pasaulinėje Skautų Jamborėje, kurioje iš viso pasaulio dalyvaus ne tik skautai, vadovai, bet ir aukšti valstybių asmenys.

Šiam tikslui siekti LSB Vadija nusprendė siųsti tvirtą reprezentacinį vienetą, vadovaujamą Brolijos Vyriausiojo Skautininko.

Dideliems darbams reikalinga ir daugiau lėšų. Kadangi šiam reikalui skautų turimos lėšos yra per mažos, tenka kreiptis į Jus, brangūs rėmėjai, prašant kiek galima efektyviau paremti šį mūsų žygį.

Aukos prašome siųsti LSB Jamboree Fondo Iždininkui Aleksui Karaliūnui, 3717 W. 70th Place, Chicago 29, Ill.

Kiekvienam iš anksto reiškiamė nuoširdžią padėką.

Lietuvių Skautų
Brolijos Vadija

PUIKI DOVANA ANGLIŠKAI SKAITANTIEMS!

Amerikonų spaudoje pagarsėjusi Jurgio Gliados knyga "House upon the sand" (Namai ant smėlio), gaunama ir Dirvoje. Kaina \$3.95.

Išsigykite ar užsisakykite paštu. Dirvoje gaunami ir visi kiti Jurgio Gliados kūriniai.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS 5th \$4.98
GERMAN BRANDY 5th \$3.98
CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98
VODKA pilna kvorta \$3.59
KRON BRANNVIN
AQUAVIT (švediška) 5th \$3.98

COCKTAILS MANHATTAN OR
MARTINI kvorta \$2.98
LIEBFRAUMILCH vokiškas vynas 5th \$0.89
NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
RICCADONNA ITAL. VERMOUTH 30 onz. \$1.15
BORDEAUX pranc. vynas 5th \$0.98

JOS APMOKĖTOJI SĄSKAITA

R. SPALIS

(2)

Kai kartą ji maudėsi su draugėmis, bernai pavogė drabužius. Jei mergaitės būtų kiek ilgiau patūpėjusios vandeny ir pašikavusios, viskas būtų gražiau sutvarkę, bet įpykusi Skaistė prikalbėjo kitas nuogomis pareiti į kaimą. Kai bernai iš tolo pamatė, kas darosi, iš baimės vos gerklų neprabliovė berėdami, kur guli paslėptos suknelės, bet Skaistė ir dėmesio nekreipė.

Iš juoko susidarė didžiausia istorija. Sujudo net kelios parapijos. Kunigai šaukė iš sakyklų, senesni žmonės spaudėsi, o to kaimo jaunimas niekur jau ir veido nerodė, nes dėmė krito ant visų. Kaimo vardas priežodžiui liko, Sodomos ir Gomoros sinonimu tapo. Žinoma, nukentėjo mergaitės, bernams taip pat kliuvo, ir viskas ilgai ir neskaniai virė, kol šiaip taip aprimo.

Bet Skaistė nepasimokė. Užėjusios nuotaikos pagauta ji ir vėliau privirdavo košes. Dukart vos neišlėkė iš gimnazijos, o jau vėliau, kai buvau aspirantas, ji dar gražiau pasižymėjo. Sužinojusi, kad aš su kita mergaite nuėjau į studentų balių Kaune (tarp kitko, toji mergaitė buvo mano pusseserė), Skaistė tą vakarą išbučiavo visus po ranka pakliuvusius vyrus. Mažam apskrities miestelyje vėl virė bent mėnesį.

Tada tai ir nutraukė bet kokius ryšius ir apsime-tė, tartum vienas kitam visiškai nerūpin.

Be tos savo silpnybės — beprotiško staigumo, ji buvo puiki mergaitė. Žmonės mėgo ją ir net lepin. Tiek jauni, tiek seni lydėdavo ją šypsniams, rasdami jai daug gerų žodžių, ir gyvenime netrūko jai draugų.

Dabar, eidamas vos pastebimų pievos taku, klausiausi jos pasakojimo apie atkėlimą į naują mokyklą vos per penketą kilometrų nuo šio bažnytkaimio, apie jos nenorą vykti į atlaides ir apie tai, kaip ji seniai pastebėjusi mane, tik aš nekreipęs į ją dėmesio.

Jai pasakojant, iš šono stebėjau tą saulės nudegintą, patrauklų veidą; apvalų, ne aną gimnazistišką, jau dabar subrendusį kūną ir nejučiomis paliečiau jos ranką, pajusdamas karštesnio kraujo srovę. Godžiai stebėjau jos krutėnėis lūpas, kurias kadaise bučiavau, ir ji atrodė man, lyg atrasta nuosavybė, į kurią turiu kažkokią praeities teisę. Iš pasikeitusio veido ir artumos ji pajuto mano įtempimą, bet atrodė patenkinta tuo, kartu pasitikinti savimi, norinti pabrėžti tarpą tarp mūsų, kuris lyg ir sakė, kad nutrūkė ryšiai paliko pėdsakus.

Saulės stabdomi išsitiesė pievoje, ir balta jos suknelė, švelniai priguldama, glostė ir glamonėjo pražyduosį jos kūną. Tvinktelėjo prisiminimai, kad dar pavaršėkai nekaltais veidais glaudėmės abudu, ir aš tyčiomis dabar užkliudžiau gimnaziją, tą miškelį prie Panevėžio, kur virpančių balsu krito pirmasis meilės žodis...

Prisiminimai, tartum bundančio pavaršio kvapai, atpalaidavo laiko nuotropom apaugusias širdis, ir Skaistė, veikiamą mano žvilgsnio, apsiypylė raudonumu, nusiuko ir paslėpė veidą tarp gėlių. Savo rankų neatitraukė, kai pagavęs suspaudžiau dėsnę, keldamas prie lūpų.

Praeivių sutrukdė, atsikėlėme ir pamažu leidomės takeliu, minėdami vaikišką savo pasaką, atskleidždami tada kauptąsias mintis ir pusiau juokaudami, pusiau su gailėsčiu matavome praėjusius laikus. Emocijų pagautas Skaistės balsas kartais lūžo, įgaudamas jautraus švelnumo, ir jos žvilgsnis vis dažniau ir ilgiau rimo ant mano veido. Jos akyse seniai dingio tie pasitikį atsargūs žiburiai, kurių vietoje dabar sklaidėsi beginklis pasiilgimas.

Po atlaidų, horizonte sudundėjęs vežimams, žvilgterėjo ji į mane, lyg pagalbos ir paskatinimo prašydama.

— Manęs laukia ūkininkas, turiu grįžti.

Pirmą kartą apkabinau jos liemenį.

— Pabūk.

— Penki kilometrai miško taku, žinai, bijosiu viena...

— Aš palydėsiu, — šnabzdėjau lenkdamasis prie jos kvepiančių plaukų.

Čia pat subaltavo skarelės, ir ji nuskubėdama atitraukė nuo manęs. Pavijęsėjau greta, ir mūsų pečiai

lietė vienas kitą.

— Pasilik, Skaiste, — prislopintu balsu maldavau ją, gniauzdamas jos nuleistos rankos delną.

Ji pasisuko veidu į mane, ir tik tada pamačiau, kokią sunkią kovą ji veda su savimi, pamačiau, kad jos ankščiau man nešiotasis jausmas nėra žuvis. Pilnas pergalės, lyg tas nelabasis gundytojas, nesiliaudamas šnabzdėjau:

— Pabūk, pasilik, aš palydėsiu. Argi nori bėgti nuo manęs?

Ji netikėtai stabtelėjo, ir mes susidūrėme kūnais. Vienas kitą palaikydami, kad nekristumėm, susipynėm rankomis.

— Vytai, ar galiu paklausti tave?

— Klausk.

— Ar tu neturi... nemyli... kitos...

— Ne, prisiekiu, esu laisvas, kaip ir tada, kada vienas kitu gyvenome.

Palengvėjimo atodūsiai suvirpino ją. Žiūrėjo į mane bevalė ir išsekusi. Apsižvalgęs stvėriau ją į glėbį, siekdamas lūpų. Jos šviesos akys vis labiau bluko. Kai po valandėlės atsitraukiau, nereikėjo jau klausti, žinojau, kad ji lieka.

Ėjome gaidždami, bučiniams apipildami vienas kito veidą ir lūpas. Ji nebesirūpino aplinka, tai aš buvau privers-tas sekti kelią ir dairytis į šalį, kad kas nors nepastebėtų mūsų elgesio. Stabtelėjau prieš pat bažnytkaimį, iš kur jau matėsi klebonija.

— Pabūk čia tarp šitų berželių. Aš nubėgsiu, pakalbėsiu su dėde, pasigėrėsiu, ilgai nematydamas.

Ji išsitiesė žolėje ir užsimerkė prieš saulę. Valandėlę ja pasigrožėjęs, nuskubėjau į kleboniją, tikėdamasis sugaišti tik vieną kitą minutę. O kai patekau į namus, tai virtuvėje išvydau nemalonų vaizdą. Dvi moterėlės šokinėjo apie šeimninę, o toji laikė atkištą ranką, iš kurios čirkslėmis bėgo kraujas. Nebegalėdamas išsisukti, išsitraukiau vaistinėle, apvaliau žaizdas ir pradėjau stabdyti kraują. Stengiausi atsidėjęs, ir tas darbas užgesino mano dundantį kraują. Kai baigęs ploviau rankas, susirūpinęs ir žymiai blaiviau ėmiau žiūrėti į savo susitikimą su Skaiste.

(Bus daugiau)

J. BAGDONAS APIE ABSTRAKČIĄ MENĄ

(Atkelta iš 1 psl.)

dailės kūrėjai nusigrįžo nuo realistinio meno, kuris yra visiems lengvai suprantamas, ir štai dabar patiekia eiliniam žmogui nesuprantamą ir nesuvokiamą abstraktinį, iliuzinį, simbolinį pasaulį? Tuo klausimu jau daug yra prirašyta meno klausimais knygos. Tai gili evoliucija, tampa surišta su žmogaus, kaip dvasinio subjekto, evoliucija.

Žmonės, kurie prieš porą tūkstančių metų vaikščiojo Atėnuose, savo fizine sudėtimi buvo lygiai tokie pat, kaip ir mes šiandieną. Bet mūsų gyvenimo forma, galvojimas, supratimas dalykų, pažinimas žmogaus kaip dvasinio subjekto paskirtį, gyvenimo prasmę ir tikslą yra visai skirtinga. Toji tragiškosios žmogaus prigimties drama, kuri amžių bėgyje vyko ir tebevyks, žmogų kaip dvasinį subjektą laikė įtampoje ir nuolatiniame evoliucijoje. Žmogus neišvengiamai dalyvaudamas toje dramoje, kaip aktyvus dalyvis, gilinasi, tobulinasi, siekia ir tebesiekia savo protu suprasti tos dramatos tikrąją prasmę ir jos kūrėjo mintį. Jis siekia pažinimą tiek išvystyti, kad galima būtų kuariačiau priartėti prie kūrėjo minties, kas įgalintų surasti ir pažinti save. Surasti save be dekoracijų, be visos tos fizinės butaforijos ir išvirsinio blizgėjimo, kas įtrkduoja į komplikuoatą fizinį gyvenimą, pilną neapykantos, kovos ir naikinimosi.

Savo fiziniai biologinės prigimties vedamas žmogus pirmiausiai vystėsi ir tobulėjo fiziniame pajėgume ir grožyje. Vystydamas savo fizinę dalį, žmogus amžių bėgyje suformavo fizinės prigimties kultą, kurį statė gyvenimo laime, džiaugsmu ir prasme. Visi menininkai - dailininkai, rašytojai, muzikai, gyvendami fizinio žmogaus garbinimo aplinkoje ir nuotakose, kūrė ir vaizdavo tą gražų fizinį žmogų, pilną išdidumo, herojišką, visagalingą. Buvo galvojama, kad tik jėgoje glūdi grožis ir gėris. Buvo galvojama, kad tik fiziniai gražūs žmogus gali būti laimingas, užmiršdamas ir nereikšmingu laikydamas savo dvasinės prigimties dalį, kurią nedaug tepažino ir nekreipė dėmesio.

Fizinio kulto laikotarpyje dailėje buvo pasiekta nepaprastai gražių formų, kuriomis buvo vaizduojamas fizinis žmogus ir jo gyvenamoji aplinka. Tų epochų dailininkai savo kūrybos pagrindą dėjo formos, kurios įgalintų meistriškiau ir kuo natūraliau pavaizduoti tą visagalingą gražų fizinį žmogų ir aplinką. Nuo antikos iki neoklasicizmo ir impresionizmo vyraujantis motyvas dailėje buvo fizinis žmogus. Gamta ir aplinkuma tarnavo daugiausiai tik kaip kompozicinis fonas. Ant

kiek tikėjimas į fizinį grožį buvo dominuojantis ir visuotinis dailėje galime spręsti iš to, kad net Michelangelo žmogaus ir pasaulio sutvėrimo alegorinėse kompozicijose Sixtinos koplyčioje nudažė nuogas moterų ir vyrų figūras. Europoje ir Amerikoje pilna paminklų vadams ir herojams, kurie uniformuoti stovi arba sėdi apsupti nuogų moterų figūrų.

sinėmis galiomis, negu fizine jėga. Dailės ir, apskirtai, menų ir kultūros kūrėjai, eidami kartu su besikeičiančiu žmogumi ieško naujų formų, naujų būdų išsakyti ir vaizduoti naują žmogų, pradėjusį gilintis į savo antrąją prigimtinę dalį, į savo dvasinį pasaulį, į savo dvasines jėgas.

— Ar tas keitimosi peri-

J. Bagdonas

Kompozicija

Nors tie paminklai statyti XIX ar XX amž. pradžioje, bet fizinio žmogaus garbinimas dar stipriai akcentuojamas.

Tačiau žmogus, apspręstas tiesi savo tragiškosios prigimties dramą, fizinės prigimties garbinime nesuradęs savęs, nei laimės, nei tikrojo grožio ir gėrio, sustojo ir susimąstė. Ir buvo ko susimąstyti. Nes vystantis gamtos mokslams, pamažu buvo atidengiama naujų dalykų, iki tol žmogui nežinomų ir nesuprantamų jėgų, didesnių ir galingesnių už fizinį žmogų ir jo jėgą. Tikslųjų mokslų pagalba išharotiškos gamtos žmogus išima, atrenka ir surikuoja jėgas, kurios nuvainikuoja visagalingą fizinį žmogų.

Šiandien su keliais gramais atomo galima būtų suskaldyti ir paversti į nieką visą armiją stipriausių, atletiškesnių graikų karių, herojų ir jų įsivaizduojamų dievų. Žmogus pasijuto menkas savo fizinėse galiose.

Toliau besivystąs mokslas keičia žmogaus socialinę padėtį ir aplinką, tuo pačiu ir pažitūras į žmogų, į jo paskirtį. Žmogus daugiau pradeda domėtis savo dva-

jodas bus ilgas?

-- Taip. Bet nereikia manyti, kad pasikeitimai vyko ir vyksta lengvai be kovos, be įtempimo ir konflikto. Žmogus, ilgus amžius tikėjęs į savo fizinę jėgą, atsisustojo giliame konflikte su savo

J. Bagdonas

Kompozicija

bepasiskleidžiančiu dvasiniu pasauliu. Tas konfliktas ir kovos įtampa vyksta ir šiandieną. Praeito šimtmečio antrąją pusę ir šį šimtmetį reikla laikyti audringiausiu laikotarpiu. Šioje kovoje už dvasinį žmogų, jo pasaulį ir tikslus, menas ir jo kūrėjai, plačiai prasme imant, suvaidino ir tebevaidina didelį vaidmenį. Dailės kūrėjai išsivadavę iš karališkųjų rūmų ir konservatyviškų maldnamųjų aplinkos, išėjo į kovą už dvasinį žmogų ir jo pasaulį. Dailė savo forma ir priemonėmis žmogų, beieškantį grožio ir gėrio, nugrežia nuo jo fizinės struktūros ir pastato prieš komplikuoatą dvasinį pasaulį, kuristurėtų padaryti žmogų laimingesnį, išsivada vusiu nuo skausmo ir kančios.

Kiti menai ir mokslai naujomis formomis irgi siekia to paties: žmogų pastatyti kaip dvasinį subjektą, dvasinėmis vertybė-

Vaizdas iš dail. J. Bagdono parodos St. Louis mieste, ALT S-gos seimo metu.

mis grindžiantį savo gyvenimo kelią ir prasmę. To bendro tikslo siekiant, kiekviena meno disciplina ieškojo ir ieško naujų atitinkamų formų. Todėl šių dienų abstrakti dailės forma nėra nei trumpalaikis mados dalykas, nei nepajėgi ir be talentų dailininkų išmisas. Tai yra priemonė formos pagalba įrodyti žmogui jo fizinę menkystę ir įvesti žmogų į turtingą jam dar mažai tepažintą dvasinį, metafizinį pasaulį, kad jis ten rastų nesuinteresuotą grožį ir gėrį, kuris reikalingas jo dvasinei ir fizinei egzistencijai.

— Kokie yra šiandien dailininko kūrėjo uždaviniai?

-- Dailininkas šiandien savo intelektualinėmis jėgomis braunas į žmogaus paslaptį dvasinį pasaulį, siekdamas jį pažinti ir naujomis individualinėmis

formomis ir priemonėmis tą komplikuoatą žmogui pasaulį išreikšti, išsakyti, parodyti, kad žmogus pats galėtų pamatyti tą savo dvasinį grožį, tą turtingą mistinę prigimtį. Dailininkui abstraktistui šiandien visai nerūpi pakartoti jau sukurtas ir visiems kasdien matomas formas ir daiktus, juos sukompleliuoti ir išjupdaryti paveikslą ar skulptūrą. Vietoj pakartojęs tą, kas jau sukurta, kas jau turėjo savo pirmąjį kūrėją, pats kuria, pats ieško visai naujų dar nematytų formų, iškurių savo individualinėmis jėgomis ir kūrybine įtampa sukuria meno kūrinį.

— Kaip galima suprasti abstrakčio kūrinio vertę?

-- Tik kūrėjas supranta ir pažįsta savo kūrinį. Kitas neturi teisės to kūrinio pažinti besąlygiškai. Jis turi teisę tik džiaugtis, rasti ar nerasti grožio ir gėrio, išgyventi ar neišgyventi estetinį pasitenkinimą. Todėl ir abstraktinis dailės kūrinys yra tiek vertingas, kiek dailininkas kūrėjas to konflikto įtampoje priartėjo prie pirmąpradžio žmogaus kūrėjo ir savęs, kiek savo individualia forma sugebėjo išreikšti ir parodyti tuos išgyvenimus, kuriuos pats turėjo kūrybiniame momente. Abstraktinis dailės kūrinys yra grynai dailininko kūrėjo individualus išsiskakymas. Kiek dailininkas yra stiprus kaip individas, tiek stiprus ir jo kūrinys. Savaimė suprantama, kad dailininko profesinis pasiruošimas, medžiagos domavimas prisideda prie kūrinio vertės, bet tai nėra pirmo svarbumo sąlyga.

— Ko ieško dailininkas abstraktistas?

-- Jis veržiasi ne tik į žmogaus dvasinį pasaulį, bet taip pat ir į chaotiškąją gamtą. Jis gamtos nekopijuoja. Jo neįdomauja kasdien mums matomi gamtoje objektai. Gamtoje jis ieško judėsio, dinamikos. Iš chaotiškos gamtos jis ima medžiagą naujoms formoms, spalvoms, dinaminei įtampai ir kūrinio techniškam išpildymui. Jam neįdomu nei saulėlydžiai, nei saulėtekiai, nei medžių atspindėjimas upelyje. Jam įdomu tik šviesos ir tamsos problema, kuri tarnauja kaip ryšis tarp formos ir spalvos, kurio pagalba kūrėjas išsako savo asme-

ninius išgyvenimus, savo emocinį pasaulį, nekreipdamas dėmesio ar kam patiks jo kūrinys ar ne.

Tik absoliutizmo laikais ir totalitarinėse sistemose dailininkas buvo ir yra verčiamas pataikinti valdančiųjų grupei ar masei. Komunistinė diktatūra atmeta abstraktinį meną ir tai suprantama, nes kiekviena diktatūra neigia individą. Tuo tarpu abstraktinis menas yra grynai individualistinis ir kaip toks negali būti priimtinas, nes nepataikauja diktatūrinei sistemos idėjai.

— Ar lietuvis dailininkas turi kurti tik savo tautiečiams ir pasilikti "parapijiniu" dailininku, ar jis turi išeiti į tarptautinę areną? Ar toks jo išėjimas nepradžadys jo tautinės savybės?

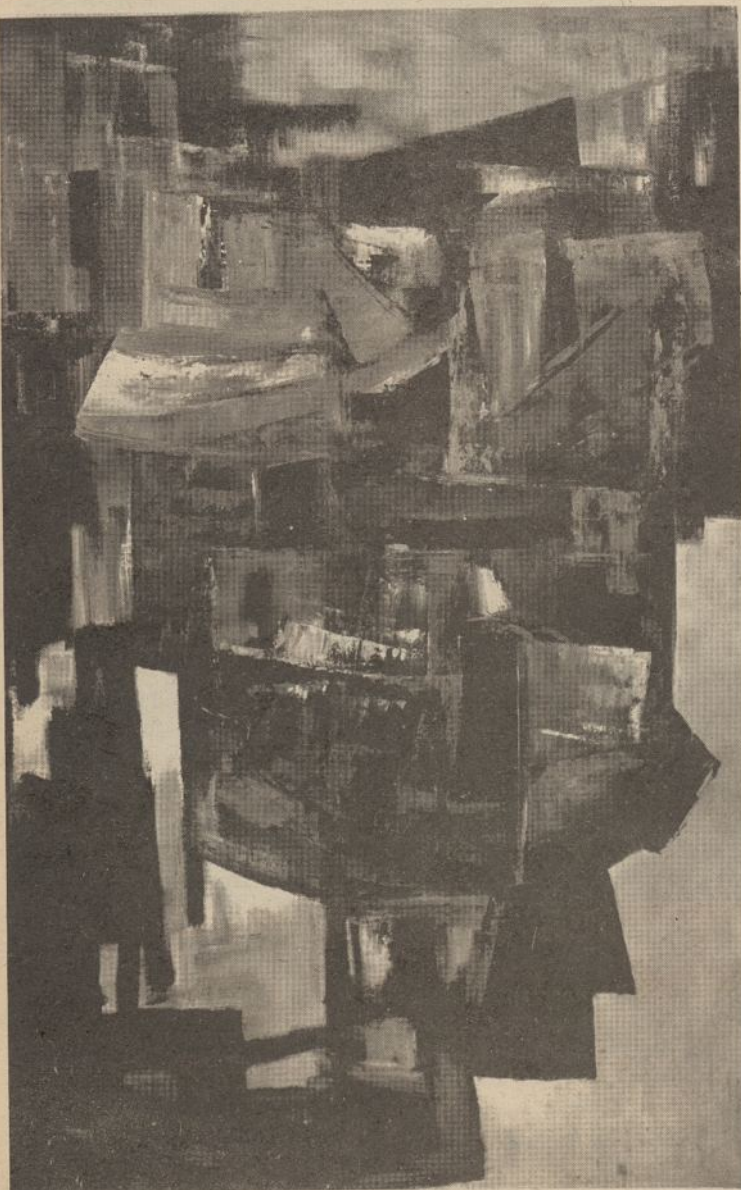
-- Kova už gėrį ir grožį yra bendra. Tad ir lietuvis dailininkas turi dalyvauti toje bendroje kovoje atiduodamas savo duklę bendrai žmonijos kultūrai. Kitas klausimas tai, ar šiandien lietuvis dailininkas gyvenamose aplinkybėse ir sąlygose yra pasiruošęs ir pajėgus tų bendrų kultūrinių vertybių kūrime dalyvauti. Jeigu yra pajėgus, tai dalyvaudamas įneš savo tautinį charakterį ir tuo pasitarnaus tautai.

Su savo kūryba dalyvaudamas tarptautiniame forume lietuvis dailininkas ne tik kad neuostus tautinio charakterio, bet priešingai, jį subrandins ir išugdys iki aukščiausio laipsnio. Žinoma, jeigu tautinę savybę laikysime išatvuruotą ar iš atminties piešimą Lietuvos gamtovaizdžių mūsų veikėjų portretų, tai reikals susikomplicuoja, nes su tokiais kūriniais lietuvis dailininkas, kad ir norėtų, negalės dalyvauti tarptautiniame forume. Piešdami vien Lietuvos gamtovaizdžius nesukursime tautinės kultūros nei išlaikysime tautines savybes, nežiūrint kiek tie dalykai mums būtų savi ir artimi. Jeigu lietuvis kūrėjas nori įrodyti savo tautos vitališkumą ir teisę būti laisvas, kaip ir kitos tautos, jis turi įsikurti į šių dienų dinamiską kultūrinių vertybių kūrimą, kuri reikiiasi naujomis formomis, naujomis idėjomis, įpindamas į jas savo tautinio charakterio savybes. (vg)

J. Bagdonas

Kompozicija

J. Bagdonas

Kompozicija

St. Louis lietuviai Pavergtųjų Tautų minėjimo eisenoje

ST. LOUIS

LIETUVIAI PAVERG- TŲJŲ TAUTŲ PARADE

Šiais metais East St. Louis — St. Louis apylinkių lietuviai pirmą kartą dalyvavo pavergtųjų tautų parade, kurio pravedimu rūpinosi FREE FRIENDS OF CAPTIVE NATIONS, INC. organizacija, įsisteigusi St. Louis mieste. Šios organizacijos vadovybėje yra amerikiečiai: Mervin Grant — pirmininkas, George Nixon — vicepirmininkas ir E. H. Clayton — kasininkas. Šios organizacijos rėmėjai 11-os pavergtųjų tautų atstovai ir čia gimę amerikiečiai, kurie tiki, kad lemties kelias eina per tikėjimą ir pastangas.

Pavergtųjų tautų savaitės parada ūkanotas dangus ir protarpinis lietus dalinai trukdė, bet paradas geriau pavyko, negu praėjusiais metais, nors protarpinis lietus žiūrovus apretino gatvėse ir parado dalyviams teko ir lietsargius panaudoti: lietus ir vėjas kliudė nešti plakatus. Parado išvakarėse Mr. & Mrs. Edward H. Clayton savo namuose Ladue — St. Louis kongresmanui Edward J. Derwinski pagerbti, kuris buvo pagrindiniu parado iškilmų kalbėtoju, surengė priėmimą. Priėmime taip pat dalyvavo įvairių tautų atstovai.

Kongresmanas E. J. Derwinski po parado savo kalboje iškėlė Sovietų Sąjungos kolonializmą ir pats būdamas užsienių reikalų komiteto nariu pasisakė už aktyvios politikos panaudojimą, neišskiriant nei Jungtinių Tautų, iškeliant ir tiriant komunistinį kolonializmą. Tas, anot jo, atrems sovietų ataką prieš vakariečių kolonializmą, kuris praktiškai baigia išnykti, o jo vietą užima komunistinis kolonializmas. Jis ragino visus rašyti kongreso ir senato atstovams laiškus, prašant sudaryti pastovų kongreso pavergtųjų tautų komitetą ir efektyvus ofenzyviniai duomenys ir faktai padėtų eliminuoti geležinę ir bambukinę uždangą. Taip pat jis pasisakė už raginimą išplėsti radio Free Europe ir Voice of America programas į pavergtus kraštus. Baigdamas pažymėjo, kad jei komunistinės karinės pajėgos būtų ištrauktos iš pavergtųjų kra-

JAV kongreso atstovas Ed. Derwinski kalba pavergtųjų tautų parade St. Louis mieste. Tribūnoje matomi E. Clayton, dr. kun. A. Deksnys ir kitų tautų atstovai.

LOS ANGELES LIETUVIŲ ŽINIOS

Lietuviškos vestuvės

Liepos 13 d. Los Angeles, Cal. susitokė žinomi jaunosios kartos lietuvių veikėjai Mindaugas Gedgaudas su Violeta Mitkute. Vestuvių puota įvyko puošnioje Castaway salėje. Dalyvavo apie 200 svečių. Jaunieji gavo sveikinimų, telegramų net iš Lietuvos, Vilniaus. Raštu sveikino Lietuvos konsulas dr. J. J. Bielskis, Vyriausioji skautininkė Zailskienė ir kt. Žodžiu sveikintojų ištisas sąrašas: Bernardas Brazdžionis (sukūrė specialų eilėraštį), Jurgis Gliauda, dr. Elena Tumienė, Juozas Balčiūnas-Svaistas, Algirdas Gustaitis, dr. Kazys Alminas, Antanas Skirius, D. Gustaitė

ir daugelis kitų, taip pat pora amerikiečių.

Dail. V. K. Jonynas persikels į Los Angeles

Liepos 4-20 d.d. čia viešėjęs dail. V. K. Jonynas su žmona nutarė persikelti iš New Yorko į Los Angeles, Calif. Ne dabar, bet užbaigęs pradėtus didžiuosius vitražų darbus New Yorke. Tai bus 1965 metų antroje pusėje. New York'e jį labai vargina klimatas, išsukiantis pikta reumatizmą. Californijoje per porą savaitių atsigaavo. Netikėjo, kad Los Angeles klimatas, mineralinės vonios, taip labai padės. Jo žmona taip pat daug geriau jautėsi.

Grupė jaunesnių Rezoliucijos Remti Komiteto narių aptaria rezoliucijų pravedimo reikalą. Nuotraukoje iš kairės: A. Markevičius, finansų komisijos narys; S. Kungys, narių verbavimo komisijos narys; I. Mažeikaitė, viena iš sekretorių; ir R. Bureika, narių verbavimo komisijos pirmininkas. L. Kančausko nuotrauka

TORONTO

• Skautų stovyklavietės įrengimo darbai visu spar-tumu artėja prie pabaigos. Ištiesai keletą savaitgalių vyresnieji skautai, jų tėvai ir skautiškos veiklos rėmėjai talkino, kad iki stovyklavimo, kuris pradedamas liepos 27 d. visa kas būtinausia būtų įmanomai paruošta. Pagrindinis pastatas taipgi numatytu laiku bus baigtas.

Taigi, iki šiol buvusioj ramioj Fox ežero pakrantėj netrukus susirinks skautai, kur pakils skautiškas juokas ir suskambės lietuviškos dainos.

Skautai ryšium su stovyklavietės išigijimu ir jos įrengimu pasidarė nemažai išlaidų, kurių tik dalis tėra padengta. Skautų tėvų ir rėmėjų būrelis yra numatęs kreiptis į lietuvių visuomenę prašant tuos jų užsimojimus paremti savo aukomis.

Skautų stovyklos, prie Fox ežero, kuri prasideda liepos 27 d. ir tęsis porą savaitių, viršininku yra numatytas K. Batūra, o jo pavaduotoja M. Vasiliauskienė. Skautas dr. J. Yčas yra sutikęs teikti medicinos pagalbą ir bendrai rūpintis stovyklautojų sveikatos reikalais.

H. Stepaitis, senas skautininkas, yra išrinktas Jūrų Skautijos vadovu.

• Dirvos atstovas Toronte A. Statulevičius šiuo metu atostogauja prie Simcoe ežero.

Jam grįžus iš atostogų, Dirvos prenumeratoriai Toronte prašomi pasinaudoti patogiu jo patarnavimu priimanč prenumeratas Lietuvių Namuose, Dundas St.

DETROIT

SKAUTŲ VEIKLA

Detroito skautai stengiasi gražiai ir prasmingai praleisti Jubiliejinius metus. Jie uoliai ruošiasi Jubiliej-

Marijošius - Festivalio dirigentas

Liepos mėn. 10 ir 11 d.d. Hartfordo priemiestyje Bloomfield, Connecticut General Life Insurance Co. salėje Vytautas Marijošius dirigavo simfoniniam orkestrui, kuris išpildė Mozarto kūrinį: Uvertūrą iš Figaro

nei stovyklai; gilina lituanistines ir skautiškas žinias, laiko egzaminus ir aukštesnius laipsnius ir ruošiasi specialybėms. Jie jau turėjo keletą savaitgalių išvykų ir žygių.

Skautų vadovai jau statė kelionės į Jubiliejinę stovyklą maršrutą ir nusamdė autobusą. Susiregistravo 52. Autobusas pajudės nuo Lietuvių Namų rugpiūčio 16 dieną, 1 val. p. p. Pakeliui be visos eilės trumpų sustojimų: London, Albany, Syracuse ir t.t. numatytas net 4 val. (7 v. p. p. — 11 v. p. p.) praleisti Niagara Falls ir pasigerėti didin-guoju kriokliu saulei leidžiantis. Stovyklą pasiekė rugpiūčio 17 d. apie 1 val. p. p. Į Detroitą grįš per New Yorko įžymenybes. Rugsėjo 2 d. apie 10 val. išryto turėtų pasiekti Detroito Lietuvių Namus.

Jaunesnieji skautai paukštytės ir vilkiukai, dar jau nei vykti į Jubiliejinę stovyklą, nuo rugpiūčio 2 d. iki rugpiūčio 12 d. p.p. Kodėl vasarvietė "Nidoj" turės savo atskirą stovyklą su jiems pritaikyta programa. Norintieji stovyklauti registruojasi pas turtininkus psk. Albina Atkočaitienę ir v. skt. Vladą Paužą. Priimami ir ne skautai, berniukai ir mergaitės 7-11 metų amžiaus, kurie nori susipažinti su skautiška programa ir gyvenimu ir patyrusių vadovų psk. Albinos Atkočaitienės ir skt. Antano Banionio žinioj, gražioj lietuviškoj aplinkoj praleisti 10 dienų. Mokestis \$2.00 dienai.

Tad vieni prie Atlanto, kiti ant Lobdell ežero kranto. (sk)

vestuvių, Simfonija Concertante E, Serenada nokturna D ir Simfonija 40 G minor.

Puiki, didžiulė salė, kurioje telpa apie 1000 žmonių, buvo pilnutėlė. Dirigentui pasirodžius scenoje, kilo didžiausios ovacijos. Mat, Hartfordo publika gerai pažįsta Marijošių netik kaip Hart College muzikos profesorį, bet ir kaip dirigentą, nes jis jau ne pirmą kartą šiam orkestrui diriguoja.

Sekant koncerto eigą negali atsigėrėti jo puikia išvaizda, laikysena scenoje, sugebėjimu vadovauti ir išpildomo kūrinio įsijautimu. Tik didelių gabumų žmogus gali taip puikiai savo pareigas atlikti. Pertraukos metu publika vien tik tekalbėjo apie didįjį lietuvių.

Vietos laikraščiai patalpino muzikos kritikų atsiliepimus, kuriose ryškus pasigerėjimas Marijošiaus diriguojamų kūrinių interpretacija.

The Hartford Courant liepos 11 d. laidoje rašo, kad koncertų programą iš aikštės perkėles į salę, dirigentas neliko neišnaudojęs visų akustinių galimybių.

Marijošius jau ankstyvesniais koncertais yra sudaręs apie save vertingo dirigento aureolę. Orkestro apvaldymu jis rožėmis išpuošia kompozitorių pastangas. Orkestras buvo su dirigentu tiek techninėse detalėse tiek muzikališkume.

Mozarto interpretacijoje Marijošius yra klasicistas. Mėgstantiems sachariną Mozarto kūryboje Marijošius ne draugas, į emocijų turinį jis įneša savo šaltą objektyvumą.

Savo aiškiai nubrėžtu temperamentu ir stilium Marijošius plačiu lankstumu patiekė majestotišką Simfoniją Concertante, genialią Serenatą ir dramatinę Symphony.

Dažnai mes kalbame susirinkimuose ir rašome lietuviškuose laikraščiuose, kad Lietuvos vardą reikia perkelti į amerikiečių spaudą. Te būna mums pavyzdys V. Marijošius, kaip reikia ambasadoriauti. Jis, kaip ir mes visi, atvyko į šį kraštą be kalbos, be pažinčių, bet savo kietu darbu pasiekė profesoriaus posto savo srity, o dabar sėkmingai garsina Lietuvos vardą amerikiečių tarpe.

M. Klunaitis

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ!

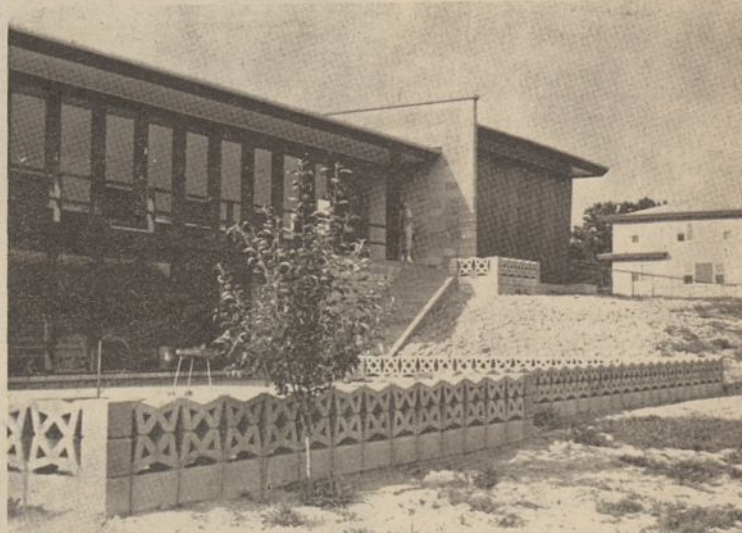
Time žurnale J. Gliaudos knyga geriausiai skaitytinų knygų sąrašė

Amerikiečių Time žurnalas, turintis apie 2,700,000 prenumeratorių (apie 10 milijonų skaitytojų), po birželio 28 d. įdėtos labai geros apžvalgos apie J. Gliaudos knygą angliškai "House upon the Sand" (Namai ant

smėlio), keletą savaitių po to tą knygą garsino kaip rekomenduotiną skaityti. Visur pažymi, kad lietuvių rašytojų kūrinys.

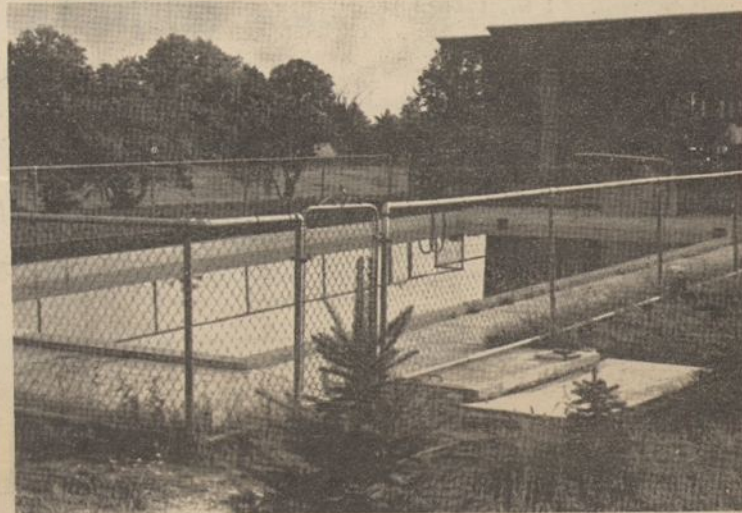
J. Gliauda ar tik nebus pirmas pabaltietis rašytojas, laimėjęs tokį aukštą pripažinimą įtakingajame žurnale. Lietuviams reikėtų tos knygos teirautis amerikiečių bibliotekose. D.

PATOGI VIETA POBŪVIAMS

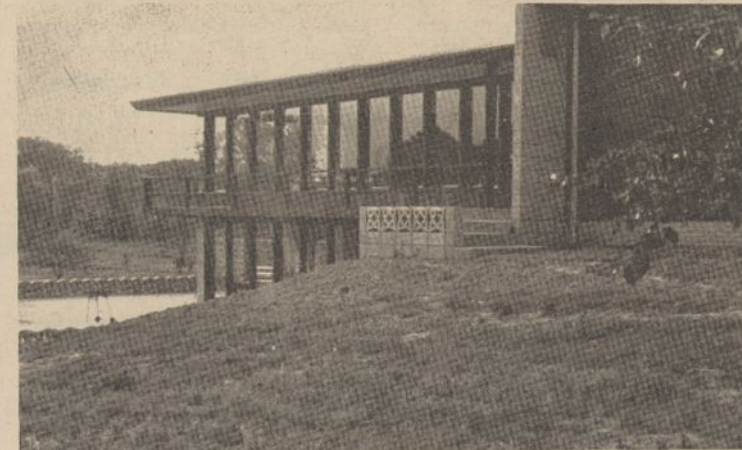
Zigmo ir Vytenio Jonynų sode, netoli Chestertono, Ind., šiemet iškilio naujas, stilingas dviejų aukštų pastatas. Jo paskirtis -- tarnauti pramogoms. Jame yra trys salės, kuriose gali sutilpti per 500 žmonių. Patalpos tinka vestuvių vaišėms kelti, seimams, konferencijoms, minėjimams ir aplamai grupiniams pobūviams. Pastate yra moderni virtuvė valgiams tiekti.

Išilgai pastato apvesta dekoratyvinių blokų tvora, yra cementinė aikštė šokiams ore. Joje gali laisvai sukotis didelis būrys šokėjų.

Savininkai nepritraukė Michigano ežero prie sodo, bet įrengė prie pastato puikų maudymosi baseiną. Netoliese yra lauko krosnis, ant kurios galima spirginti net... jauti.

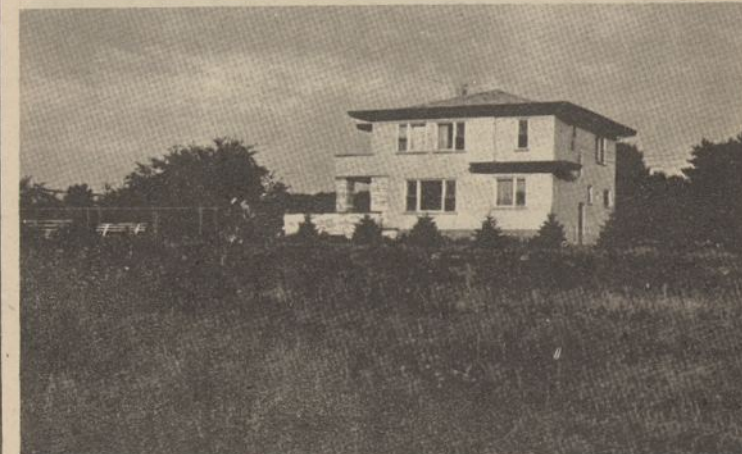
Tolumoje matyti vaismedžiai, kurie, eilėse išsiriikiavę, užima didelį plotą. Kam rūpi sukautus atvėsti, o nenori drėkintis baseine, gali pasinaudoti jų ūksmės gaivia vėsa.

Naujasis pastatas turi erdvų balkoną, kuris itin parankus salėse sukaitysių šokėjų atgaivai.

Kitoje pusėje yra plati aikštė automobiliams pasistatyti.

Šis pastatas atima galvosūkį ir bukslavimą piknikų rengėjams dėl galimo nepasisekimo, orui nenumatytai ir netikėtai pabiusus. Lietuvai užėjus nereikia kiurksoti automobiliuose, belaukiant giedros arba kantrybės netekus palikti sugadintą pikniką ir grįžti namo. Dabar panašiu atveju persikeliat į vidų, ir pramoga vyksta toliau kaip niekur nieko. Tad kiekvienas piknikas Jonynų sode yra garantuotas pasisekimas.

Šiaurinėje sodo pusėje ant kalvutės šviečia dailus dviejų aukštų rūmas, kuriame gyvena sodo savininkai Zigmas ir Vytenis Jonynai. Abu šeimininkai nuoširdūs ir malonūs. su mielu noru leidžia savo sodu naudotis lietuvių organizacijų išvykoms.

Grupinėms išvykoms vieta ideali: arti viešo kelio, apstu erdvės, su kaupu ūksmės karštuojų dienos metu, graži aikštė ceremoniniams laužams su nenormuojamu kiekiu kuro. Nevaržoma laisvė muzikai ir dainoms.

Geresnės vietos niekur nerasi. Tad savo išvykai pasirinkit Jonynų sodą. Tikrai nesigallėsit. Taip pat įsidėmėtinai naujojo pastato patogumai, ruošiant šeimynines šventes ar organizacijų pobūvius. T. Mečkausko nuotraukos

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Konferencija SLA reikalais

Naujosios Aušros vajui įsigalint ir plintant, Pildomoji Taryba kartais kviečia įvairiuose Amerikos centruose konferencijas bei pasitarimus. Neseniai buvo Čikagoje, netrukus numatoma New Yorke, o šį kartą ir Clevelandui tenka tokia maloni pareiga.

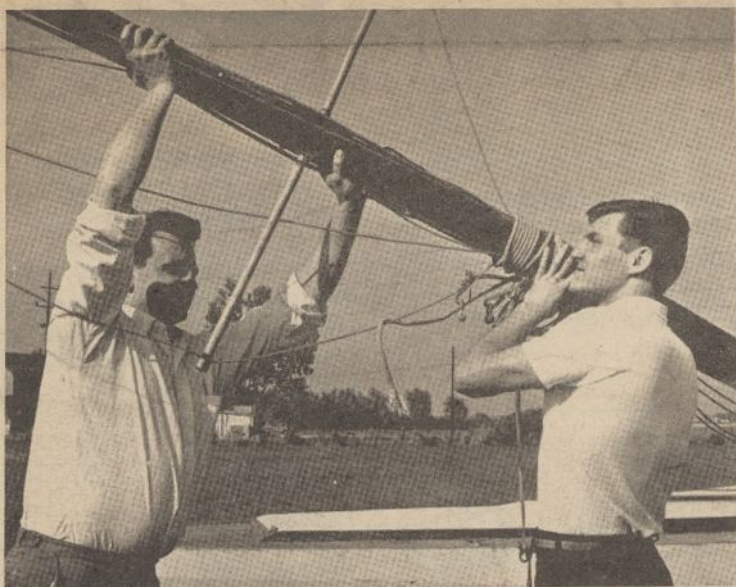
Rugpjūčio 10 ir 11 d.d. SLA centrinių organizatorių iš vidurinių valstybių konferencija įvyks Čiurlinio namuose. Pirmą dieną skiriamas nuo 1 val. popiet platesnis susirinkimas su prezidentu P. Dargiu ir sekretore B. Pivaroniene, dalyvaujant minėtiems organizatoriams, Ohio ribose esančių kuopų valdybų nariams, vietiniams organizatoriams bei veikėjams.

Vėliau neviešas vakaras pasilinksinti, pasikeisti privačiomis informacijomis įvairių sričių atstovų tarpe ir, svarbiausia, pasveikinti ir oficialiai patvirtinti naują SLA moterų kuopą Clevelande.

Rugpjūčio 11 d., 1 val. p. p. — konferencija tik vadovybės atstovų su centriniams organizatoriams.

Iš vienos pusės laukiama aktyvių bei įtaigų veikla, o iš kitos pusės tikimasi, kad Clevelando kuopos parodys svečiams deramą ir nuoširdų rūpestingumą.

PLAUKIA PRO CLEVELANDĄ Į BOSTONĄ...

Julius Butkevičius ir Linas Jurcys prieš keturias savaites buriniu laiveliu išplaukė iš Chicagos į Bostoną, pro Detroitą jau pasiekė Clevelandą. Nuotraukoje buriuotojai prieš kelionę kelia laivėlio Udros stiebą. P. Petručio nuotrauka

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS INSURED

TO \$10,000.00

4¹/₂%

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Ritai Žagarskaitė, kuri rugpjūčio 24 d. Clevelande susituokė su Vyta Matulevičium, liepos 20 d. Grėbliūnų namuose buvo suruoštas mergvakaris. Nuotraukoje mergvakario dalyvės. Prieky sėdi iš kairės: I. Geležintė, A. Schweizer, M. Krygerienė, R. Žygaitė. Antroji eilėje sėdi: M. Zanoskar, G. Garlaitė, Rita Žagarskaitė, A. Grėbliūnaitė, V. Titaitė, J. Garratt. J. Garlos nuotrauka

• **Lithuanian Village Bendrovės Direkcija** praneša, kad metinis akcinių-šėrininkų susirinkimas įvyksta š. m. liepos mėn. 30 d., 7 val. vak., Lietuvių salės patalpose.

Visi akcininkai kviečiami dalyvauti.

Susirinkimo metu bus išmokėti procentai-dividentai tiems akcininkams, kurie yra įsigiję akcijas nuo 1962 m. liepos mėn. 15 d. (nuo akcijų išrašymo datos).

Po susirinkimo visi kviečiami vaišėms. Laukiame akcinių ir norinčių įsigyti Bendrovės Akcijas.

Clevelando lietuviai budžiai liepos 21 d. turėjo puikią išvyką ežero pakrantėje Huntington parke. Jų tėveliai ir pažįstami pasivažiinę turėjo progos pasivažinėti burinė jachta Palanga. Nuotraukoje iškylos dalyviai nuo kranto stebi buriuojančius.

DĖMESIO SIUNČIAN TIEMS SIUNTINIUS LIETUVON!

Globe Parcel Service, Inc. Clevelando skyrius dėl atostogų bus uždarytas nuo liepos mėn. 29 dienos iki rugpjūčio mėn. 5 dienos.

Po atostogų, per visą rugpjūčio mėn. visos prekės, siuntiniai, bus parduodamos žymiai sumažintomis kainomis. Daugelis prekių bus žemiau urmo kainos.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
7023 Superior Ave.
Cleveland, Ohio, 44103.
Tel. 881-0806.

Savininkas parduoda namą 2 šeimų, 5-5, ištisas rūsys, gaso krosnys, dvigubas garažas.

Skambinti TU 6-1192.

PARDUODAMI NAMAI

E. 185 gt. rajone, 1 šeimos, vienas — 5 kamb., kitas 6 kamb. Abu gerame stovyje.

Skambinti 944-5511.
(84, 85, 86)

PARDUODAMAS NAMAS

Savininkas parduoda namą, laisvą apsigyvenimui. 2 šeimų, 5-5, dvigubi porčiai, plytelėmis klotos virtuvės, 2 gaso pečiai, erdvus rūsys, naujas 1½ garažas.

Telef. 881-7064. (84-86)

IŠNUOMOJAMI GYDYTOJUI IR DANTISTUI KABINETAI

virš Superior Savings and Loan patalpų, East 68 ir Superior gt. kampas.

Teirautis telefonu: HE 1-2497.

• Didžioji Lietuvių gegužinė — ruošama LB Clevelando I-os Apyl. Valdybos, įvyks liepos 28 (sekmadienį), Neurų sodyboje.

Pasinaudokime vasaros gamta ir skaitlingesniame lietuvių suėjime pasimatyme su bičiuliais ir pažįstamais.

Pramogos: vaikams sportiniai žaidimai — laimėtojų dovanėlės, daug vertingų laimėjimų.

Sportinis šaudymas, kurį praves ramovėnai — varžybos dėl pereinamos dovanos, kurią praeitais metais yra laimėjęs G. Motiejūnas, rungtyniaavęs su Dr. Vl. Ramanausku.

Turėsime ir spaudos stalą.

Vyriausio ir jauniausio amžiumi dalyvio pagerbimas. Muzika ir šokiai.

Saltas alutis visiems nemokamas. Vaikučiams, panelėms ir ponios įėjimas laisvas.

Autobusas išeis 1 val. nuo šv. Jurgio parapijos bažnyčios. Norintieji juo važiuoti, prašome užsirašyti pas A. Karsoką telef. 721-5117 ir Lietuvių Klube.

Kelias — pasiekus Brunswick miestelį, sukiti dešinėn į 303 kelią, toliau sekti rodyklę su LB raidėmis. Važiavimo laikas tik 45 min.

Dalyvaukime skaitlingai — paremkime LB tikslus.

Taip pat maloniai kviečiame ir Clevelando kaimyninių apylinkių lietuvių atvykti pasimatyti su clevelandiečiais lietuviais.

HOUSE FOR SALE

6 ROOM COLONIAL
3 bedrooms, 1½ baths, build-in kitchen (ultra modern), carpeting, drapes, build-in swimming pool (fenced-in) also income property: 4 room apartment over double garage. Beautifully landscaped lot 145x408 and many extra features. Reasonable.
19916 Drake Rd. (Strongsville).
Phone: 238-6131.

MALONŲ VASAROTOJAI,

Pranešame, kad OSTERVILLE MANOR, Inc. atidaroma birželio 24 d. Adresas: West Bay Road, Osterville, Cape Cod, Mass. Telef.: GARDEN 8-6991. Savininko J. Kapočiaus namų adresas: 25 Barrington Road, Dorchester 24, Mass. Telef.: 282-2759.

Mūsų vasarvietę geriausia atestuoja pas mus jau vasaroję svečiai: kas jau vieną kartą pas mus atostogavo, tas lieka nuolatiniu Manor vasarotoju.

Maloniai prašome kambarių užsakymus siųsti kaip galima anksčiau, kad mes galėtume patenkinti kiekvieno pageidavimus.

Laukiame Jūsų užsakymų ir esame pasirošę Jus maloniai priimti.

Jūsų

J. Kapočius

GERI NAMAI

2 šeimų prie pat šv. Jurgio parapijos, 2 nauji pečiai, nebrangus.

2 šeimų nedidelis, beveik naujas, netoli Euclid gatvės, garažai, gražiai įrengtas rūsys.

Naujas Wickliffe, 3 miegamieji, prašo tik \$18,500.

Krautuvė ir namas prie E. 185 gt., nebrangus, galima viršų gyventi, o apačioje prekiauti.

Prie pat Naujos parapijos, nedidelis vienos šeimos, prašo tik \$13,800.

E. 168 ir Grovewood, vienos šeimos, prašo tik \$12,600.

Dviejų šeimų, Grovewood ir E. 169 gt., 5-5-2, du garažai, labai gerame stovyje, prašo \$22,500.

6 kambarių, prie pat E. 185 gt., gražiai įrengtas rūsys, 2 garažai.

Norintieji pirkti, parduoti, ar mainyti, prašome sustoti ar paskambinti į

EAST SHORE REALTY
United Multiple Listing Service

Juozas Mikonis — Realtor
780 E. 185 IV 1-6900
Res. KE 1-2190

SAVININKAS PARDUODA

8 kamb. namą, 6731 Edna Ave., netoli šv. Jurgio parapijos. Erdvūs kambariai, 2 garažai, naujai nudažytas. Banko įkainuotas. Įmokėjimas apie \$3,000.00.

Skambinti A. Dailidei — HE 1-8516.

ONE GIFT
works many wonders

UNITED APPEAL
October 14-24th

Ši žavi mergaitė primena clevelandiečiams, kad vyksta paruošiamieji darbai United Appeal ir Raudonojo Kryžiaus bendriniam vajui, kuris vyks spalio 19-24 dienomis.

1963 m. vajui užsimota surinkti 13,258,000 dol.

START A Cleveland Trust VACATION ACCOUNT NOW!

SAVE ALSO FOR

- Education
- Insurance
- Home
- Automobile
- Christmas
- Taxes

Every Other Week

DEPOSIT... HAVE

\$200 25 TIMES... \$50

\$400 25 TIMES... \$100

\$1000 25 TIMES... \$250

WE WELCOME YOUR SAVINGS

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

NEPAPRASTA DOVANA KNYGOS MYLĖTOJAMS!!!

R. SPALIO ALMA MATER ir ST. SANTVARO POEZIJOS RINKINYS AUKOS TAURĖ — ABI KNYGOS UŽ 5 DOL!

Neatsižvelgiant į kylančius kaštus knygoms leisti, Vilties leidykla, susitarusi su Lietuvių Enciklopedijos leidykla, nutarė praskinti kelią į knygų skaitytojų nepaprastu būdu — jungiant tuos du puikius beletristikos ir poezijos leidinius į vieną puikią dovaną.

Prašome pasinaudoti žemiau dedama iškarpa.

Siunčiu 5 dol. ir prašau prisiųsti R. Spalio Alma Mater ir St. Santvaro Aukos Taurė šiuo adresu:

Priedų: čekis ☐
pinigai ☐

(parašas)

KAS IR KUR?

• **Dirvos vyr. redaktoriui Jonui Čiuberkiui** išvykus savaitei atostogų, jį pavaduoja redaktorius Jonas P. Palukaitis.

• **Dailininko Pauliaus Augiaus** grafikos darbų monografija jau ruošiamą. Vytautas Saulius ir dailininkas Algirdas Kurauskas yra pasiėmę visą šį nelengvą, daug laiko, energijos ir pasišventimo pareikalavusį medžiagos paruošimo, tvarkymo ir spaudos darbą, kurį jie varo pirmyn su dideliu entuziazmu ir kruopštumu.

Monografijos studijinius straipsnius rašo dail. Telesforas Valius ir dail. Algirdas Kurauskas. Straipsniai bus išversti ir į anglų kalbą. Bibliografas A. Rožancovas monografijai jau paruošė tinkamą bibliografiją. Monografija bus didelio formato (11x14), spaudžiama specialia, grafikos medžio raižiniams pritaikintame, popieriuje. Leidinys planuojamas 280-300 puslapių, apimties ir išeis iš spaudos dar šių metų gale. Kaina 15 dol. Monografiją leidžia dail. Pauliaus Augiaus našlė Danutė Augienė.

Asmenys, norintieji šį neeilinį leidinį įsigyti, prašomi nedelsiant pranešti: D. Augienė, 6508 So. Talman Ave., Chicago 29, Ill. Arba skambinti telef. PR 8-8534 vakarais.

Monografijos egzempliorių skaičius spaudžiamas ribotas ir jį apspręs paklausos didumas. Įmokėti pranešant nereikia.

A. † A.

ONAI KLEINAITIENEI

mirus, dukteriai M. PAULIKAITIENEI ir šeimai, sūnams JUOZUI KLEINAIČIUI, JONUI KLEINAIČIUI, PAULIUI KLEINAIČIUI ir jų šeimoms ir giminės liūdėsio valandoje reiškia nuoširdžią užuojautą

A.L.T.S. East St. Louis — St. Louis
Apylinkės Skyrius

A. † A.

ONAI KLEINAITIENEI

mirus, jos vaikams MARTAI PAULIKAITIENEI, JUOZUI, JONUI ir PAULIUI KLEINAIČIAMS bei giminėms gilią užuojautą reiškia

East St. Louis Lietuvių Choras

Mielą prietelį

MARTYNĄ KLEINAITI

ir artimuosius, jo motinai mirus, guodžiame ir nuoširdžiai užjaučiame

Brazauskai
Marūnai
Valiuliai

BALIUI SVALBANUI

mirus, jo žmonai ALDONAI, sūnui inž. VYTAUTUI ir visiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

K. O. Kregždės

ALTS EAST CHICAGOS SKYRIAUS GEGUŽINĖ

ALT S-gos East Chicagos skyriaus tradicinė gegužinė Jonyno sode ties Chester-tonu, Ind., įvyksta rugpiūčio 3 d., šeštadienį. Pradžią pusiaudienyje.

Paruošta įvairi programa. Svečiams palepinti šeiminių išspirgins įmantų patiekalą. Gausiame bufete bus nemažas pasirinkimas ir šaltų užkandžių. Baras garantuoja, kad troškulyje svečių nevalgins.

Rezervuokite rugpiūčio 3, šeštadienį, išvykai į Jonyno sodą.

• **Kongreso atstovė Edna F. Kelly** (D. — N. Y.), Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijos narė, rašo Rezoliucijoms Remti Komiteto vadovybei, kad ji turėjusi pasitarimą rezoliucijų reikalu su kongreso atstovu Thomas Morgan, minėtos komisijos pirmininku, ir jis jai pažadėjęs mūsų rezoliucijas svarstyti savo komisijoje. Geros valios lietuviai raginami parašyti po trumpą laiškutį kongreso atstovui Morgan, kviesdami rezoliucijų reikalą nieko neauklant pajudinti. Laiškai jam adresuotini: The Honorable Thomas E. Morgan, House Office Building, Washington 25, D. C.

• **Romas Kezys**, Middle Village, N. Y., jaunosios kartos lietuvių veikėjas, energingai kontuoja New Yorko valstijos kongreso atstovus, kviesdamas juos pilnai remti rezoliucijų reikalą. Jis taip pat deda pastangų išgauti naujų rezoliucijų.

Ligija Bieliukienė Beirute...

Ligija Bieliukienė, Lietuvių Moterų Klubo Amerikoje pirmininkė ir General Federation of Women's Clubs Tarybos narė liepos 1-3 d. dalyvavo GFWC Tarptautiniame Kongrese Muenchene ir liepos 8 d. p. Lozoraitienės suruoštame priėmime GFWC pirmininkei ir Tarybos narėms. Priėmimo dalyvavo italų moterų veikėjos ir apie 20 amerikiečių moterų. Vėliau L. Bieliukienė lankė moterų klubus Graikijoje ir šiuo metu vieši Mažoje Azijoje, Lebanone, kur vietinė spauda, kaip The Daily Star įsidėjo jos nuotrauką ir platų straipsnį, aprašydamas ir jos lietuvišką veiklą. Beirute jai buvo suruoštas priėmimas p. French rezidencijoje. Ponia French yra lietuvių kilmės -- Giedraitytė. L. Bieliukienė dar lankys moterų klubus Egipte ir Prancūzijoje. Issa Bros nuotrauka

Korp! Neo-Lithuania

Vyr. Valdyba šiomis dienomis išsiuntinėjo visiems korporantams, kurių adresai buvo žinomi Vyr. Valdybai, laiškus pranešdami apie 1963 m. rugpiūčio 31 ir rugsėjo 1 dienomis įvyksiantį Korporacijos suvažiavimą Christiana Lodge vasarvietėje ir toje pat vietoje įvyksiančią Korp. jaunimo stovyklą. Jei kas iš korporantų tokio laiško negavo, prašom tuoj pat savo adresą pranešti: M. Šimkus, 4224 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill., 60632 ir Jums laiškas su suvažiavimo darbotvarke tuoj pat bus išsiųstas. Į pranešimą savo aukomis jau atsiliepię šie: K. Germanas, T. & M. Jurcys, J. Andrašiūnas, A. Diržys, B. Kasakaitis, J. Gelazius, J. Maurukas, Pr. Lapatinskas, A. Rūkas, V. J. Labanauškas, P. Šileikis ir J. Našlūnas. Korp. Neo-Lithuania Vyr. Valdyba labai nuoširdžiai dėkoja parėmusiems Vyr. Valdybos pastangas ir prašo kitus kolegas ir koleges paremti

Korp. Klestėjimo ir Stovyklos Fondą pagal savo išgales. Tik vieningai dirbant imanomi didesni darbai.

• **Ona Kleinaitienė**, East St. Louis naujoji atėivė, sulaukusi senesnio amžiaus, mirė po ilgesnės ligos ir negalavimo. Ona Kleinaitienė išaugino gražią šeimą, kurios trys sūnūs: Juozas, Jonas, Paulius ir duktė Marta gyvena East St. Louis, dar kitas sūnus Waterbury. Naujieji ateiviai jau keiliolika palydėjo į anapus — Aukščiausiojo prieglobstin. Kad ir svečioje žemėje — ilsėkis ramybėje. Gausus būrys palydėjo į Collinsville kapines.

• **Lietuvių Studentų Sąjungos** rinkimų terminas pratęstas iki liepos 30 dienos. Studentai dar nepriėmę savo balsavimo lapų yra prašomi juos ligi šios datos pristatyti. Vėliau atėję lapai rinkimuose nebus užskaičiuoti.

Ramunė Kviklytė,
L. S. S. Rinkimų
Komisijos Sekretorė

• **Dr. Jonas Paukštelis**, East Chicago, Ind., Rezoliucijoms Remti Komiteto vietos skyriaus pirmininkas, yra įdėjęs nepaprastai daug darbo, pastangų ir laiko visame rezoliucijų žygyje. Jo pastangos jau davė puikių rezultatų. Jo ir kitų lietuvių prašomas kongreso atstovas **Ray J. Madden** (D. — Ind.) įnešė neseniai naują rezoliuciją Lietuvos laisvinimo reikalu (H. Con. Res. 195).

KVIETIMAS VASAROS ATOSTOGOMS

Maloniai kviečiame atvykti į saulėtą CAPE COD ir šių metų atostogas praleisti geram poilsiui specialiai paruoštoje **MESKOS** viloje ir **MESKIUKO** vasarnamyje. Medžių apsupta erdvi rami aplinka, dideli patogūs kambariai, geras sveikas maistas, malonus nešaltas Atlanto vanduo. Palangos švarumo paplūdimio smėlis, lietuviška dvasia ir gera nuotaika, vaikų priežiūra...

Vasarvietė atidaroma birželio 15. Kas vasaros nuo birželio 15 iki birželio 30 ir nuo rugsėjo 1 iki sezono pabaigos, gaus 15% nuolaidą. Labai prašome užsisakyti kiek galima iš anksto.

MESKA, 42 Beach St., Monument Beach, Cape Cod, Mass. Tel. 759-3251 (Area Code Nr. 617).

BLEZDINGĖS PRIE TORRENSO

J. J. Bachuno išleista knyga apie lietuvių įsikūrimą Pietų Australijoje.

Knygą redagavo **PULGIS ANDRIUSIS** ir **VLDAS RADZEVICIUS**.

Gausiai Australijos lietuvių gyvenimo vaizdais iliustruota ir turininga knyga artimai supažindina mus su toli atsidūrusių brolių įsikūrimo vargais, jų veikla.

Knygos kaina — 2 dol. Užsisakykite per Dirvą!

ŠEIMOS POILSIUI PUKIOS MAUDYNES, LAIVELIAI IR ZUVAVIMAS

Christiana Lodge & Cottages
on Christiana Lake

PLANUOKITE šeimai atostogas 32 akrai įvairių pramogų kupinoje LINKU vasarvietėje. Pukios maistas, baras, linksmavakariai. Laiveliai NEMOKAMAI. Dėl sąlygų teirautis BOX D-266, EDWARDSBURG, MICHIGAN, arba telef. J. Linkus, NEptune 1-5055.

• **Dirvos novelės konkurso** prisiuntę novelės — Gintaras, Margutis, Vasaris, Pilekasis Brolis ir Adomas Klevinis prašomi pranešti adresus, kad galėtume gražinti rankraščius.

Redakcija

STUDENTŲ DĖMESIUI

Lietuvių Studentų Sąjungos New Jersey skyrius savo tradicinę metinę iškylą rengia š. m. rugpiūčio 3-4 d.d. lietuviškame "Nidos" viešbutyje, 7th & Park Ave., Asbury Park, N. J. Visi rytinio pakraščio lietuviai studentai kviečiami dalyvauti. Čia bus graži proga lietuviams geriau susipažinti ir pabendrauti, pasimaudyti Atlanto vandenyne ir linksmai pasižokti grojant keturių žmonių orkestrui. Šokiai įvyks Nidos viešbutyje, šeštadienį, 9 val. vak.

Iškyla oficialiai prasideda šeštadienį, rugpiūčio 3 d., 9-10 val. ryto. Maudymasis iki 6 val. vak. Vakariene "Nidoje" bus galima gauti 6-8 val. vak. Į tą kainą įeina dviejų dienų bilietai jėjimui į pajūrį, kurie, atskirai perkant, kainuotų 2 dol. Iškyla baigiama sekmdienį, apie 6 val. vak.

AUSTRALIJA

• **Inž. B. Daukus** išrinktas Sydnejaus Lietuvių Inžinierių ir Architektų Draugijos pirmininku. Sekretorium išrinktas inž. V. Bukėvičius ir ižd. inž. Vl. Daudaras.

• **Vytautas Doniela** Melbourne skaitys paskaitą filosofijos dėsytųjų kongrese tema "Marksistinės dialektika kritika". Jis rašo taip pat studiją apie marksizmo ir demokratijos santykį.

• **Inž. E. Kiršas**, sulaukęs 72 m. amžiaus, mirė Adelaidėje. Jis buvo estų kilmės, bet nuolat gyvenęs Lietuvoje.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ METRAŠTIS

Australijos Lietuvių Bendruomenės pastangomis laikraščio Mūsų Pastogė išleistas A. L. metraštis suteikia pilną Australijos lietuvių gyvenimo vaizdą.

Tai, palyginti, tiksliai ir plati informacija apie kultūrinių organizacijų įstėjimą, jų plėtimąsi ir veiklą. Metraštyje išryškinti ir paskiri visuomenininkai bei kultūrininkai.

Metrašcio kaina 10 dol. Galite įsigyti ar užsisakyti Dirvoje.

R. SPALIO

naujai pasirodęs **novelių rinkinys**, **ANGELAI IR NUODEMĖS**, išleistas Nidos Knygų Klubo Londone, jau gaunamas Dirvoje. Kaina — 2 dol.

GINTARO VASARVIETĖJE, Union Pier, Michigan

ant pat Michigano ežero kranto galite ramiai praleisti savo vasaros atostogas puikiam didelių medžių parke, supančiame teniso, krepšinio ir vaikų žaidimo aikštelės.

Vasaroti galima su pilnu išlaikymu; duodamas sveikas, šviežias lietuviškas maistas, arba išsinuomoti naujus modernius vasarnamus esančius prie pat paplūdimio ir patiems gamintis maistą. Taip pat galima gauti atskirus kambarius ir naudotis virtuve.

Dėl informacijų rašyti: **Gintaras Resort, P. O. Box 74, Union Pier, Mich.** arba skambinti Lakeside 8155.

Sav. Viktorija ir Algirdas Karaičiai

Aldona Sidzikauskaitė ir Arvydas Kudirka susituokė Chicagoje š.m. birželio 30 d. Abu jaunieji, aktyvūs lietuviškoje veikloje, yra baigę aukštuosius mokslus. Aldona yra baigusi Chicagos Meno Institutą, o Arvydas ruošia daktaratą atominės inžinerijos srityje Purdue Universitete -- Argonne National Laboratorijoje. Vestuvinės vaišės įvyko Šarkos restorane dalyvaujant virš 200 svečių. Nuotraukoje: Aldona Avižienytė, Rytone Tonkunaitė - Rudaitienė, Dalė Koklytė, Teresė Matusevičiūtė, Aušra Poškaitytė, Nijolė Kudirkaitė, jaunieji Aldona ir Arvydas Kudirkai, Algirdas Saulis, Algis Keblinskas, Sigita Liaukus, Jonas Jesiūlevičius, Teodoras Rudaitis ir Vincas Smolskis. V. Noreikos nuotrauka